ARADI KÖZLÖNY

Főszerkesztő és igazgató: Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD 55. évf. 102. szám 1940. május 8., szerda

Felelős-szerkesztő: SZ. JAKAB GÉZA

Laptulajdonos: „Aradi Közlöny lapkiadó r. t." — Törvényszéki bejegyzési szám: 10/1—1938.

Chamberlain beszámolt a közép-norvégiai visszavonulás okairól

— A visszavonulás okai: 1. A norvég repülőterek hiánya. 2. A német erősitések gyors ütemben való megszervezése — Churchillt a szövetséges vezérkarok főtanácsadójává nevezték ki —

Ujabb Hitler—Mussolini-találkozó készül

London. Az alsóház keddi ülésén nagy érdeklődés nyilvánult meg a külpolitikai vita iránt. A képviselők padsorai és a karzatok valamint a diplomaták páholyai zsúfolásig megteltek. Az általános vita megindulása előtt több képviselő a helyzetre vonatkozólag kérdést intézett Stanley hadügyminiszterhez, aki csak egészen röviden válaszolt. Közölte, hogy a német haderő Dánia elleni támadását április 9-én, hajnali fél 4 órakor közölték az angol vezérkar főnökével. Több izben előfordult már, hogy a légelhárító ütegek nem kaptak a kellő időre pontos értesülést az ellenséges légirajok közeledéséről. Ennek következtében megtörtént, hogy egy légelhárító osztag meg is semmisült a késés miatt.

A képviselőház ülésének megkezdése előtt nagy tömeg gyült össze a Downing-Street—Westminster utvonalon. Amikor a miniszterelnök megérkezett a képviselőházhoz, az ut mellett várakozó tömeg lelkesen ünnepelte.

A képviselőház ülésterében a képviselők már jóval az ülés megkezdése előtt jórészt elfoglalták a helyeiket. A képviselőház diplomáciai páholyaiban megjelentek: Belgium, az Egyesült-Államok, Argentina, Brazilia, Franciaország, Kina, a Szovjetunió, Egyiptom, Japán, Románia, Svédország, Norvégia, Hollandia, Bulgária és Litvánia meghatalmazott miniszterei, illetve követei. A képviselőház vendégei között ott volt Koht norvég külügyminiszter is.

Középnorvégiában csak egy szövetséges hadtest harcolt

Ezután Chamberlain miniszterelnök emelkedett szólásra a kormány és a kormánypárt tagjainak meleg rokonszenv-tüntetése közben. Azzal kezdte beszédét, hogy az elmult csütörtökön még nem nyujthatott részletesebb tájékoztatást a folyamatban lévő hadmozdulatokról. Kénytelen volt azonban bizonyos dolgokat elhallgatni azért, hogy az angol csapatok tagjainak életét ne tegye ki felesleges veszélynek.

Már akkor is tudomása volt arról, hogy az angol csapatokat Andalsnesthöl visszavonták, sőt tudta azt is hogy a Namsosban állo csapatokat is elszállitják.

A legnagyobb gonddal ügyelt azonban arra, hogy el ne mondjon olyan dolgokat, amelyek lehetővé tették volna német részről a bombavető repülőgépek teljes latbavetését. Majd tiszteletét és csodálatát fejezte ki a tengeri és szárazföldi haderő iránt, hogy a norvégiai visszavonulást végre tudta hajtani anélkül, hogy a csapatokat veszteség érte volna.

A visszavonulást követő hajnalon a németek felfedezték az angol szállitó-hajókat és mintegy 50 repülőgépet küldtek ki üldözésükre. Ez alkalommal egy angol és egy francia torpedóromboló megsemmisitettek.

Ezután rámutatott a miniszterelnök arra, hogy az angolok sokkal jobban felszerelt és nagyobb létszámu ellenséggel voltak kénytelenek szembeszállni, majd kijelentette, hogy nem kivánja beszámolni a délnorvégiai katonai hadmüveletekről, de a képviselők előtt fel szeretné tárni a helyzetet, valamint meg akarja vitatni a kormány ellen elhangzott birálatot.

— A visszavonulás Délnorvégiából nagy és mély hatást és megütközést keltett egész Angliában. A Stockholmból érkező jelentések, melyek talán az ellenség szüleményei voltak, nagy várakozást és reményt keltettek, de ezeknek nem volt komoly alapjuk és egyetlen illetékes hely sem igazolta azokat — mondotta sürü ellentmondások közben Chamberlain.

Ezeknél a szavaknál felemelkedett helyéről a ház elnöke és az állandó közbeszólásokra utalva kijelentette, hogy

nem hajlandó tovább türni a miniszterelnök beszédének állandó megzavarását.

— Mindent meg kellett tennünk — folytatta Chamberlain — hogy letompitsuk ezeket a szállongó alaptalan hireket és ügyelni kellett, hogy semmi olyant ne mondjunk és ne tegyünk, ami az ellenség tájékoztatását szolgálná.

A visszavonulás nem hasonlitható Gallipolihoz.

— Délnorvégiában nem vetettünk harcba olyan csapategységeket, mint ott.

csupán egy hadtest harcolt itt és a veszteségünk egészen csekély.

— A németeknek jóval nagyobb veszteségeik voltak mind hadihajókban, mind repülőgépekben, szállitóeszközökben és emberekben.

CHAMBERLAIN

Kitért ezután a miniszterelnök arra, hogy Anglia tekintélyét megcsorbitotta és barátait lehangolta az a körülmény, hogy pillanatnyilag az ellenség diadalmaskodott. A külföldi visszhang-

CHURCHILL

gal foglalkozva kijelentette, hogy Franciaország bámulatraméltó szilárdságot tanusitott elhatározásai mellett.

Törökország pedig, mely szintén szövetséges állam, teljes nyugalommal fogadta a Norvégiából jövő hireket. A Közel- és Középkeleten szintén megnyugodott a helyzet azáltal hogy a haditengerészeti minisztérium visszaállitotta a hadihajók rendes elosztását.

— Előreláthető volt, hogy a norvégiai visszavonulás a legerősebb visszhangot Svédországban fogja kelteni. Ez azonban semmiesetre sem szolgálja sem Svédország, sem pedig a szövetségesek ügyét.

Ha Svédország és a svéd nép kitart a semlegességi politikája mellett, akkor az mindkét hadviselő féllel szemben a legszigorubban kell fennállion. (Éljenzés).

Svédország részéről nincs kifogás az ellen hogy Narvikba csapatokat küldtek, abba a városba, amely a svéd érctelepek kapujának mondható. Kijelenti.

tisztában voltak azzal, hogy a norvégiai vállalkozás igen kockázatos lesz.

— A norvégek igen hősiesen ellenállottak a támadásoknak és ez a kis nép nagyszerü kiállással védte hazáját a behatolóktól.

A norvég főparancsnokság ragaszkodott a Trondhjem elleni támadáshoz

Chamberlain ezután beszédét a következőképpen folytatta:

— Nincs értesülésem arról, hogy birálatban részesitették volna azon elhatározásunkat, hogy Narvikba, abba a kikötőbe, amelyen át a svéd vasércet elszállitják, csapatokat küldtünk. Feltételezem, hogy ezen elhatározásunk általános helyeslésseel találkozott. Tudatában voltunk annak, hogy a norvégiai hadjárat kockázattal jár és azt is tudtuk, hogy nehezen foglalhatjuk el és tarthatjuk meg Trondhjemet, ha nem tudjuk egyben megakadályozni ujabb német erősitések érkezését. Azt is tudtuk, hogy a trondhjemi repülőtéren gépeink csak abban az esetben működhetnek eredményesen, ha ezt a repülőteret kiszélesitjük és megjavitjuk. Az expedició megindításának tervét természetszerüleg lényegesen befolyásolta

az is, hogy számolnunk kellett a norvég hadsereg és a norvég nép helyzetével, abban az esetben, ha nem kísérelnék meg Középnorvégia védelmét.

A norvég főparancsnokságtól ismételt és sürgető felszólítást kaptunk arra, hogy mindenáron támadjuk meg Trondhjemet, mert ez a város nélkülözhetetlen volt, ugyis mint kikötő, ugyis mint a norvég kormány és a király ideiglenes székhelye.

— Rávilágítottak előttünk arra, hogy ha nem támadjuk Trondhjemet, a norvégek nem lesznek abban a helyzetben, hogy folytassák ellenállásukat és az ország a németek kezére kerül. Ily körülmények között magunkra kellett vállalnunk a kockázatokat. Mindent meg kellett tenni, ami módunkban volt, hogy megsegítsünk egy vitéz népet, amely rendkívüli bátorsággal és annak ellenére, hogy a kisszámu lakossága már elfeledtette a fegyverforgatást, elhatározta, hogy ellenáll a német támadásnak. Erőfeszítést kellett tennünk annak érdekében, hogy megvédjük Norvégia szabadságát és függetlenségét. Ha nem tettünk volna eleget a norvég felhivásnak,

jogosan vádolhattak volna bennünket azzal, hogy Skandináviában csak a svéd vas-érc érdekel bennünket és nem gondolunk a kis népek szabadságára.

Mi akadályozta meg az angol terv keresztülvitelét

— Kellő indokaink voltak arra, hogy azt higyjük, hogy

a német utánpótlást késleltethetjük az Oslóból elinduló két völgyben levő utak és hidak megsemmisítésével. Ezeket a hadmüveleteket azonban nem vihettük idejében keresztül,

néhány hid kivételével, amelyeket a brit egységek felrobbantottak. Egyesek azt állitották, hogy azt az angol—francia haderőt, amelyet Finnország megsegitésére szántunk, nem kellett volna feloszlatni és abban az esetben, ha ez a haderő fennállott volna, megelőzhettük volna néhány norvég kikötőnek a németek által való elfoglalását vagy pedig gyorsabb ütemben küldhettünk volna nagyobb egységeket a norvég hadszintérre. Erre vonatkozóan mindenekelőtt le akarom szögezni, hogy bármilyen nagy haderő is állott volna rendelkezésünkre,

a németeket csak abban az esetben előzhettük volna meg, ha a norvégek felkértek volna bennünket még előbb országuk megvédésére és megengedték volna, hogy behatoljunk országukba.

Azt hiszem, hogy senki sincs azon a véleményen, hogy a norvégek akarata ellen kellett volna az országukba behatolni. Egy másik érv az, hogy az angol—francia expediciós hadsereg feloszlatása révén megszünt az a lehetőség, hogy eredményesen támadjuk meg a németeket, miután azok már megkezdték norvégiai akciójukat. Ez az érv a helyzet nem ismerésén alapul

A Finnországnak szánt haderő előőrse Angliában maradt, de azok a csapatok amelyeknek ezt a haderőt ki kellett volna egészíteniök, Franciaországban tartózkodtak.

A Norvégiába küldendő csapatok mennyisége nem attól függött, hogy milyen expediciós haderő áll Angliában rendelkezésre, hanem attól a gyorsaságtól, amelylyel ezeket a csapatokat a rendelkezésünkre álló kevés és alkalmatlan norvégiai kikötőkben partra szállithattuk. Számos szállitóhajóra volt szükségünk. Megfelelő okunk volt arra, hogy azt higyjük, hogy aránylag csekély haderő is elégséges ezeknek a kikötőknek elfoglalására és megtartására mindaddig, amig ujabb csapatokat küldhetünk Norvégiába. Helyesen cselekedtünk akkor, amikor visszavontuk csapatainkat abban a pillanatban, amikor

meggyőződtünk róla hogy Trondhjemet nem tudjuk eljoglalni. Tervünk sikertelenségét két ok idézte elő: 1. annak lehetetlensége, hogy megfelelő repülőtereket biztositsunk a magunk számára és 2. a német erősitések gyors érkezése.

ATLEE ÖRNAGY

Beláttuk, hogy Trondhjem vidékén csak akkor tarthatják meg állásaikat csapataink ha erre a vidékre oly nagy mennyiségü embert és lőszert összpontositanánk, amely nem lenne arányban összes erőforrásainkkal. Arra kérem az alsóház tagjait, hogy ne alkossanak elhamarkodott véleményt az eddigi eredményekről.

Kétségtelen, hogy a németek bizonyos sikereket értek el, de az is világos, hogy rendkivül drágán fizették meg ezeket a sikereket.

Korai még arról beszélni, hogy végül is a mérleg valamelyik oldalra billen.

A norvégiai hadjárat még nem nyert befejezést.

— Kötelességemnek tartom annak kijelentését, hogy az angol nép még a jelek szerint nincs eléggé tisztában annak a fenyegetésnek kiterjedésével és közelségével, amely ellenünk irányul. Sok tanulságot kell levonnunk. Nem mutatok rá arra, hogy ezeknek a tanulságoknak és tapasztalatoknak nyomán miképen módositjuk stratégiai terveinket.

Norvégia esete azonban bizonyitéka annak, hogy milyen gyorsan változik a hadszintér a háboru eseményei során.

A katonai tanácsadók ellenezték a parlamenti vitát

— Katonai tanácsadóink a legünnepélyesebb formában figyelmeztettek bennünket annak veszélyére, amelyet ilyen vitáknak lehetővé tétele jelent és arra kértek, hogy ne engedélyezzük ezt a vitát. Ezt az álláspontot nem fogadhattuk el. Demokratikus országban léteznie kell a birálatnak és azok, akiket birálnak, módot kell, hogy nyerjenek a védekezésre, bármilyen nagy is legyen a veszély.

Ezután Chamberlain miniszterelnök felkérte a képviselőket, hogy ne alkossanak maguknak elhamarkodott véleményt a helyzetről. A háboru még nem ért véget. Norvégiának nagy és kiterjedt részei még nem kerültek német kézre.

Haakon király és a norvég kormány még mindig norvég földön tartózkodnak

és maguk köré gyüjtik a megmaradt norvég had erők részeit, hogy tovább folytassák a harcot. Németország hatalmas és elsőrendüen felszerelt hadserege ugy van elhelyezve, hogy

bármely pillanatban és bárhol készen áll a támadásra. Mi pedig készen akarunk lenni, hogy minden támadást, bárhonnan jöjjön is, felkészülten visszaverjünk. Óvakodunk azonban erőink szétforgácsolásától, hogy ezáltal segitséget nyujtsunk az ellenségnek. Óvakodunk attól is, hogy saját magunkat kettő osszuk, mert az idő azt kivánja, hogy szorosan összefogjunk és minden erőnket a győzelem elérésére tartsuk.

„Fáraó", Mária Terézia kártyajátéka

Irta: Dr. Panka Károly

Nem a Szentirás szerinti régi egyiptomi királyok valamelyikéről óhajtunk most megemlékezni, sem arról a Pharao-ról, amely Dumas „Gróf Monte Christo"-jában kereskedelmi hajó volt, amelynek tengeri utjáról Marseillebe való megérkezését oly epedve várta a tönkszélén álló Morel-család. Az a fáraó, amelyről most itt szó lesz, kártyajáték volt a XVIII. században és a XIX. század elején, amelyet olyan szenvedéllyel játszottak, akárcsak manapság a bridzset vagy a römit. Ezzel a játékkal szórakoztak abban az időben az előkelő vadászurak is a többnapos nagy vadászatok alatt elköltött kitünő vacsorák után, amint az a herceg Esterházy-féle ozorai fővadászatok idején történt, hogy testi fáradalmaikat némileg kipihenhessék s ezen veszitették el egyesek vagyonuk jórészét, amint azt többek között Gajánthai Fekete János gróf lovasgenerális életrajzában is olvashatjuk.

A kártyajáték, ez a testet pihentető szellemi szórakozás eredete visszanyulik a régibb korba. Első nyomait a kinaiaknál találjuk, ami azonban még nem bizonyitja, hogy ők voltak a feltalálók is. Lehet, hogy Indiából származott vagy Libiából. Az sincs kizárva, hogy az arabok találmánya, bár a Korán tiltotta a kártyázást. Az bizonyos, hogy a régi görögök és rómaiak még nem ismerték, mert náluk csak a kockajáték járta. A Bibliából tudjuk, hogy Krisztus ruháira is kockán játszottak a keresztrefeszitésénél közremüködő római katonák.

Európában a kártyázás legelső nyomait a XIII. században találjuk, amikor is a worcesteri szinódus 1240-ben eltiltotta a kártyázást. Elterjedését azonban a tametszésnek 1423-ban történt feltalálásával, amely időtől kezdve sokszorositották is vásárokon árusitották a kártyát, már nem lehetett megakadályozni. Olyan szenvedéllyé vált ez azután nemsokára, hogy II. Albert német-római császárnak, aki egyben magyar király is volt, már el kellett rendelnie Németországban, hogy „senkinek sem szabad kártyán nejét, fiait, vagy testének egy részét eljátszani."

A fáraót Mazarin bibornok, francia miniszter találta ki. Eredeti neve „hoc" volt. De, miután XVI. Lajos, mint hazárdjátékot eltiltotta, fáraó-ra keresztelték el s olasz vándorszinészek terjesztették el Európában. Ők hozták be Magyarországba is, ahol — főleg a mágnások — igen megkedvelték, mig a parasztság ugyanakkor a nasi-vasi-val (szerb kifejezések: miénk-tiétek) szórakozott. Nagyban járta tehát a fáraózás Budán, Pesten és a vidéki városokban, de különösen Pozsonyban, ahol akkoriban a diéták révén az ország központja volt. A Pozsonyi Kaszinóban egy tétre 150 aranyat is tettek. Itt vesztette el 1789-ben az akkori országbiró tiltoknoka is. C. ur gazdájának 3000 forint játs vele becsületét. Ugyancsak fáraón, állitólag egy kártyán, a vörös dámán vesztette el Bécsben hajlicsi uradalmát a valósággal müvészetté tökéletesitett pazarlásnak, igazi mestere és családjának utolsó sarja, Czobor József gróf, aki később koldus-szegényen fejezte be életét Pesten. Mást viszont e játékban Fortuna istenasszony feltünően kegyébe vett. Bethlen Lajos gróf feljegyezte, hogy egy fáraó-partin 16.000 forint készpénzen kivül Bánffy generálisnak még négy paripáját, hintóját, sőt még Gáspár nevü kocsisát is elnyerte.

De nemcsak a férfiak, hanem a nők is kártyáztak már abban az időben, azonban még akkor nem pénzre, hanem szerényen „mogyoróra." Feljegyezték ugyanis, hogy Mária királynő udvarhölgyei közül Sztáray grófnő egyszer olyan szerencsével játszott, hogy gróf Balassánétól Pozsonyban három szakajtó mogyorót nyert el, amit azonban nem forditott háztartásának gyarapitására, hanem a „Notre Dame" zárda növendékeinek ajándékozott. Ugyancsak mogyoróra játszottak a királyi hercegnők és hercegek is. Tőlük nyerte el Pálffy Antónia grófnő az egész mogyoró kasszát 1765. május 5-én Lipót király születése napján, amint azt Zolnay: „A kártya története" cimü müvében olvashatjuk. A legrégibb magyar kártya 1560-ból maradt ránk, amikor is már kártyafestő céhek voltak Magyarországon, mert a kártyát sokáig kézifestéssel csinálták.

És téved, aki azt hiszi, hogy a fáraó megengedett kártyajáték volt. Mint szerencsejátékot nemcsak a városok szabályrendeletei tiltották, hanem a törvény is. II. Lipót 1790. évi dekrétumának XXXI. cikkelye ugyanis „a hazárdnak nevezett fáraó-játékot, melyben minden a véletlentől függ", száz arany büntetéssel sujtotta, amelyet nem fizetés esetén börtönre vagy testi büntetésre lehetett átváltoztatni.

De elitélték ezt még akkoriban a költők is. Igy Amadé László báró a „Speculum moderni temporis" cimü jeles müvében kétsoros latin versben óvott a fáraótól mindenkit, amelyet magyarul versben igy adhatunk vissza:

Aki a fáraót el tudja kerülni,
Nem kell annak kölcsönt senkitől sem kérni.

Lássuk már most, hogy valójában mi is volt a „fáraó", amely olyan nagy közkedveltségnek örvendett, hogy még Mária Terézia királynő férje, Ferenc császár is évenkint tizezer aranyat veszitett el rajta.

A fáraó, amelyet a nasi-vasi egyik alakjának kell tekintenünk, igen egyszerü játék volt. Amint megállapitottuk, két 52 lapos francia kártyával a következőkép játszották:

A játék kezdetén a bankár kirakott az asztalra 13 kártyát az egyestől a királyig lappal felfelé. Ekkor egy másik játszma kártyát összekevert, egyik játékossal megemeltette s felhivta a játékosokat, akik tetszésszerinti számban lehettek, hogy tétjelket a kirakott kártyákra helyezzék rá. Ezután a kezében levő kártyacsomóból felülről levett két kártyát s egyiket a jobb oldalra, a másikat pedig bal oldalra tette lapjával felfelé. A jobbra helyezett kártyával megegyező lap tétjeit megnyerte, mig a baloldalival egyező lap tétjeit kétszeresen fizette vissza a játékosoknak. Igy ment ez mindaddig, mig a kezében levő kártyacsomóból futotta. Az utolsónak felütött kártya nem játszott. A játékosok tétjeiket nem vehették vissza, de a bankár beleegyezésével más lapra átcserélhették. A bankár kétszeres bankkal visszavonulhatott, de egyszer teljesen ki kellett osztani a kártyát. Ha a bankja kimerült, ujat volt köteles adni.

Bizony ez a széles körökben népszerü kártyajáték igen egyszerü szerencsejáték és nem szellemi torna volt

Churchill a szövetséges vezérkarok legfőbb tanácsadója

— Kisérleteket tettek arra, hogy a kormány egyes tagjai között ellentéteket idézzenek fel. Közöttünk azonban semmiféle ellentét nincs.

Elmondotta ezután a miniszterelnök, hogy

Churchill, az admirálitás első lordja felhatalmazást kapott a kormánytól, hogy irányitást adjon a vezérkari főnöki bizottságnak.

— Ilyen körülmények között ő nap-nap után felülvizsgálja a hadműveleteket és etekintetben ő most különleges felelősséget visel. Emellett egyelőre megmaradt a tengernagyi hivatal élén is. Ugy véli, hogy az alsóház helyeselni fogja ezt. Ha azonban fokozott és széles munkakörét nem tudná teljesiteni egészében és ha az uj feladat vállalásával nehézségekbe ütköznék a tengernagyi hivatal vezetésének vállalása, az esetben megtörténnék az intézkedés, hogy azt más vegye át. Mellette szükebbkörü vezetőség dolgozik, Ismail tábornok vezetése alatt.

Ismételten felhivta az alsóház tagjait, hogy e kemény napokban fogjanak össze.

— Nagy mennyiségben akarjuk termelni a repülőgépeket, hadianyagokat, ágyukat és különféle hadieszközöket.

Minden lehetőt megteszünk, hogy behozzuk azt az előnyt, amelyet Németország hosszu évek előkészitésével nyert. Azon vagyunk, hogy fokozzuk az erőnket, amig képesek leszünk arra, hogy a csapásokat akkor és ott mérjük az ellenségre, ahol akarjuk.

Chamberlain miniszterelnök után Atlee őrnagy, az ellenzéki munkáspárt vezetője emelkedett szólásra és részletes birálatot gyakorolt a kormány felett.

Az ellenzék éles birálata

Atlee őrnagy, a munkáspárt vezére beszédének elején meleg rokonszenvét nyilvánitotta a norvég nép iránt, amelynek békés országa most hadszintérré vált. Véleménye szerint a kiüritést az angol csapatok igen ügyesen hajtották végre, mindamellett azonban

a mégis visszavonulás történt, ami kudarcot jelent.

Megállapitja, hogy a miniszterelnök a mult csütörtökön elmondott beszédében túlságosan bizakodó volt. A nagy várakozást sulyos csalódás követte. Ugy látja, hogy

a felszerelés és a helyszini tájékozódás terén mulasztások történtek.

A kormány túlságosan Narvik felé forditotta figyelmét és az általános helyzetet nem kisérte áttekintéssel.

A Délnorvégiában vivott háboru tehát kudarccal járt

Nem osztozik Chamberlain miniszterelnök felfogásában, hogy a mostani háborus kormány megfelelő szervezet lenne a hadviselésre.

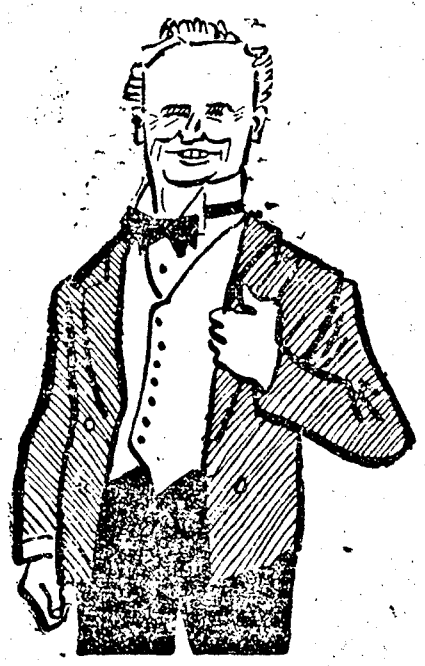

SIR ARCHIBALD SINCLAIR

Ez a kormány vak és süket, ha nem veszi észre, hogy az ország véleményének széles rétegeit aggály tölti el, bosszankodva látja, hogy a hadvezetésből hiányzik az erély, a hozzáértés, a lendület és elszántság. Sokan ugy látják, hogy a hadviselésért felelős államférfiak a multban az egyik kudarcot a másik után halmozták és Norvégia helyzetét megelőzte Csehország és Lengyelország esete.

Az ország mostani élet-halálküzdelmében a vezetés ilyen emberek kezében nem maradhat.

Általános az a vélemény, hogy a mostani háborut a szövetségesek nem veszithetik el. Hogy azonban ezt Anglia és Franciaország megnyerje, arra más vezetőkre van szükség.

fejezte be szavait a munkáspárt vezére.

Utána Sinclair, a szabadelvü ellenzék vezére szólalt fel és

a norvégiai visszavonulásért a kormányt tette felelőssé.

Igen helyes, ha figyelmeztetik a semleges országokat, hogy vállaljanak kockázatot abból a célból, hogy a nagyobb kockázatokat elkerüljék. Kérdés azonban, hogy tett-e a kormány lépéseket abból a célból, hogy a veszélyeket leküzdjék. Vajjon, ha fokozódik a német nyomás Svédországgal szemben, hogyan tud majd segiteni Anglia és Franciaország?

Befejezésül Sinclair ezeket mondotta.

— Az idő nincsen mindig a mi oldalunkon. A mostani alkalomból Hitler szakállánál ragadta meg ezt az öreg urat, az időt. Nekünk ugyanolyan helyzetet és erőt kell kifejtenünk cselekvéseinkben, ha meg akarjuk nyerni ezt a háborut. Fel kell már egyszer hagyni a félrendszabályokkal.

A hadviselés terén sokkal több lendületet és nagyobb erélyt kell érvényesitenünk.

Mussolini katonai kérdésekről tárgyalt az olasz trónörökössel

Róma. (Rador.) Mussolini miniszterelnök — amint azt az Aradi Közlöny már röviden megirta — tegnap több, mint egyórás megbeszélést folytatott a trónörökössel, aki tudvalévően az északi hadsereg csapatainak főparancsnoka. A megbeszélés katonai kérdésekről folyt, olyan területek katonai problémáiról, amelyek a trónörökös főparancsnoksága alá tartoznak. Ilyenek többek között a Piemontban állomásozó csapatok is.

Páris. A Havas távirati ügynökség jelenti: Politikai körökben igen nagy jelentőséget tulajdonitanak annak a ténynek, hogy a piemonti herceg és felesége a Vatikánban megjelentek és a pápánál tisztelegtek. A királyi ház tagjainak a Vatikánban tett látogatásában a királyi ház és a Vatikán közötti jó egyetértésnek jelét látják. Azt hiszik, hogy ennek a közeledésnek politikai hatása is megmutatkozik majd. (Rador.)

Cáfolják az olasz kormányhoz intézett angol jegyzék hirét

Róma. Mértékadó diplomáciai körökben ugy tudják, hogy Sir Percy Lorain római angol nagykövet jegyzéket nyujtott át az olasz külügyminiszteriumban, amelyben

az angol kormány határozott választ kiván kapni arra a kérdésre, vajjon Olaszország teljesen semleges-e.

Anglia ugyanis Olaszország jelenlegi magatartását nem tartja semlegesség szempontjából kielégitőnek, különös tekintettel a háborus blokád kérdésében elfoglalt álláspontjára és azokra a hivatalos nyilatkozatokra, amelyek az utóbbi időben a berlin—róma-tengely tekintetében elhangzottak. Az olasz sajtó a Földközi-tengeri helyzetet változatlannak tartja.

London. (Rador.) A Havas-iroda jelenti: Illetékes angol körök cáfolják azt a lapokban megjelent hirt, amely szerint az angol kormány az olasz kormányt a jelenlegi helyzettel kapcsolatosan félre nem érthető állásfoglalásra kérte volna fel.

Mussolini személyes üzenetet küldött Hitlernek

Páris. (Rador.) A francia sajtó — közli a Rador távirati ügynökség — behatóan foglalkozik a Földközi-tengeri helyzettel és megállapitja, hogy ennek következtében a párisi lapok a norvégiai helyzetnek másodrendü fontosságot tulajdonitanak csak. Az Excelsior cimü francia lap tudni véli, hogy Németország arra igyekszik rávenni Olaszországot, hogy változtassa meg eddigi magatartását és szakitsa meg „nemhadviselési" álláspontját. Az olasz kormány nevében Mussolini miniszterelnök ebben az ügyben személyes üzenetet küldött Mackensen római nagykövet utján Hitlernek. A római német nagykövet már el is utazott állomáshelyéről.

Páris. (Rador.) Az Oeuvre római tudósitója jelenti, hogy Hitler és Mussolini a legközelebbi

URANIA: mind.a vezet. Tel. 12-32. **Ma premier! Erdélyben elöször!** 5, 7.15, 9.15

A francia filmgyártás remeke! Legaktuálisabb témából, legpazarabb rendezéssel, legjobb szereplőkkel készült el az idei szezón filmóriása, mely a Francia Filmakadémia versenyén arany díjjal lett kitüntetve.

Hazátlanok

(L'EMIGRANTE)

Egy halhatatlan szerelem költeménye. Az emberi és bajtársi önfeláldozás filmje:

Főszerepben: **EDWIGE FEUILLÈRE**

A nagy érdeklődésre való tekintettel kérjük, szíveskedjék jegyéről idejében gondoskodni. Kedvezményes jegyek nem érvényesek! HIRADÓ!

napokban vagy Insbruckban, vagy Münchenben újból találkoznak. Ezen az újabb találkozón a Berlin—Róma tengely szilárdságát akarják leszögezni ami azonban — a lap szerint — nem jelenti majd azt, hogy Olaszország megváltoztatja eddigi magatartását. Olaszország egyelőre tovább is „nemhadviselő" állam akar maradni és mielőtt magatartását megváltoztatná, nagyszabásu propagandahadjáratot indit, amelynek keretében tudomására hozza követeléseit a világnak.

„Változatlan marad Olaszország külpolitikája"

Róma. (Rador). Az olasz lapok nyugodt de eltökélt hangon irnak a francia—angol flotta összevonásáról.

Róma — irja a Tevere — nem hagyja magát ezuttal sem megfélemliteni a szövetségesek flottaösszevonásától, különösképen azért nem, mert az Északi-tengeri angol flottával kapcsolatban az angol haditengerészet számára sulyos hirek érkeztek. Olaszország hatalmas tengeri haderővel rendelkezik, amellyel ketté vághatja a Földközi-tengeri szövetséges támaszpontokat és megzavarhatja a szövetséges hajóhad felvonulási utját.

Az olasz haditengerészet 121 buvárhajóját olv módon lehet elhelyezni, hogy minden 15 kilométernyire jut egy ilyan hajó. Az olasz légierő is hatalmas és

hogy a repülőgépek milyen fegyvert jelentenek a hadihajókkal szemben, azt épen az Északi-tengeren lefolyt harcok mutatják meg.

A Popolo d'Italia és a Regime Fascista cimü lapok is hasonló hangnemben irnak és leszögezik, hogy

Olaszország nem hagyja magát eltériteni külpolitikájától és éberen figyeli az események kialakulását.

Berlin. A német sajtó a Földközi-tengeren történt hajóhadösszevonással foglalkozik és találgatja, hogy milyen következményekkel járhat ez a Földközi-tenger és Délkeleteurópa szempontjából?

A feltevés az, hogy a szövetségesek akciója nem irányul Délkeleteurópa ellen. Azzal, hogy a hadihajók az egyiptomi vizeken, valamint a dodekanezosi szigetcsoport közelében állomásoznak, a német sajtó nyiltan kifejezi azt a meggyőződését, hogy ezzel Olaszországot fenyegetik. A külügyi hivatalban sincsenek tisztában azzal, hogy tulajdonképen a Földközi-tengeren megindítandó akcióról, vagy más tervekről van-e szó.

Nagy tartózkodás nyilvánul meg azokkal a hirekkel szemben is, amelyek Belgium és Hollandia háboruba sodródásáról szólnak.

Páris. (Rador). A Matin jelenti: Azok a hirek, amelyek szerint Olaszország akciót akarna a Balkánon kezdeni, nem okozott itt különösebb izgalmat.

A Balkánállamok meggyőződése, hogy Olaszország lenne a legutolsó állam, amely a Balkán országai ellen valamit tervezne.

Francia politikai körökben — irja a Matin — jól tudják, hogy Olaszország a Balkánon gazdasági befolyásra törekszik, hogy kereskedelmének és iparának az elhelyezkedése számára a Balkánt érdekterületének tekinti, de

Párisban meg vannak győződve arról, hogy Olaszországnak nem áll szándékában a Balkán egyik, vagy másik állama ellen akciót végrehajtani.

Olaszországnak vannak területi követelései, de nem Európában, hanem a tengerentuli területeken.

Levegőbe akarták röpiteni a Szuezi-csatorna müszaki berendezését

Róma. (Stefani.) Az angol okkupációs csapatok május 4-re virradó éjszaka letartóztatták és az alexandriai katonai fogházba szállitották az egyiptomi Wafd párt 11 tagját. Az a vád ellenük, hogy a Szuezi-csatorna bejáratánál levő müszaki berendezéseket a levegőbe akarták röpiteni.

Namsostól északra vonul előre a német haderő

Berlin. (Rador). A német távirati iroda jelenti: Gépesitett német osztagok folytatják előnyomulásukat Namsostól északra és egyenesen Mosjön felé tartanak. Az a londoni hir, amely szerint angol és francia csapatok tartózkodnak Mosjönben, nem felel meg a tényeknek. Narvik vidékén a németek folytatják állásaik megerősitését.

A német légihaderő több helyen bombázta az angol és a francia csapatokat. Légibombázások voltak Haarstadtban Ballangerben, valamint a Lofot-szigeteken. Ezekkel a légitámadásokkal a német repülőgépek megzavarják a francia—angol összeköttetéseket és megakadályozzák a szövetséges csapatok berendezkedését.

Azt hiszik, hogy az Északnorvégiában mozgósitott norvég erők száma nem haladja meg a 20 ezret.

London. (Rador.) A Narvik környéki hadműveleteket károsan befolyásolja a rossz időjárás.

A nagy hóvihar meggátolja a szövetségesek tüzérségének pontos müködését. A légitevékenység mindkét fél részéről a legcsekélyebb, bár hirek vannak arról, hogy német bombavető repülőgépek érkeztek a környékre. A Narvikot támadó szövetséges csapatok előre kidolgozott terv alapján kielégitő módon müködnek.

A polgári lakosságot előzetesen értesitették a bombázások megkezdéséről, amit csak akkor inditottak meg, amikor a lakosok elhagyták házaikat.

A norvég hadsereget az ország északi részén átszervezték és megállapitható, hogy az itteni terep nem alkalmas a harckocsik igénybevételére és a német bombavető gépek sem müködhetnek olyan sikerrel, mint Trondhjemben.

London. (Rador.) A minden oldalról beérkezett megbizható jelentések alapján megállapitható, hogy az elmult négy hétben a németek repülőgépveszteségei sokkal nagyobbak voltak, mint az angoloké, bár az angolok nagyobb kockázatot vállaltak a norvégiai hadjáratok során.

Stockholm. (Rador.) A hadviselő felek minden erejüket Narvik körül vonják össze. Az éjszaka folyamán 100 repülőgépen német csapatokat szállitottak Narvikba. A város körül nagy ütközet folyik. A nehéz ütegek ágyudörgését még Svédországba is át lehet hallani. A küzdelem eredménye ismeretlen.

A német és svéd államfők levélváltása

Kopenhága. (Rador.) A német távirati iroda jelenti: Hitler kancellár és Gusztáv svéd király közötti levélváltás, amelyről már beszámolt az Aradi Közlöny mély benyomást keltett Dániában. A dán lapok hangsulyozzák, hogy a levélváltás teljes mértékben összhangban áll a német és svéd kormányok eddigi állásfoglalásával.

A Hitler és Gusztáv király közötti levélváltással kapcsolatosan német körök rámutatnak arra, hogy ezalkalommal ismételten kifejezésre jutott Svédország semlegességi óhaja Németország irányában.

A szovjet kapcsolatokat keres egyes délkeleteurópai államokkal

MOSZKVA. Itteni politikai körökben nagy érdeklődéssel figyelik a Délkeleteurópában végbemenő eseményeket. Kijelentik, hogy a Szovjet feltétlenül meg akarja ovni balkáni érdekeit. Moszkva minden nyomástól meg akarja szabaditani Belgrádot, de közben tovább folytatja gazdasági és politikai kapcsolatai kiépitését más balkáni államokkal, köztük Bulgáriával. Az olasz magatartás megváltozása a Balkán irányában a Szovjet külpolitikájában is változásra vezethet. (Rador.)

•

LONDON. A külföldi sajtóban hirek jelentek meg arról, hogy Törökország nagyobb csapattesteket összpontositott a bolgár—görög határon. Szófiából és Ankarából Londonba érkezett hirek ezeket a hireket erélyesen megcáfolják.

Török hivatalos helyekről származó jelentések szerint a török kormány semmilyen intézkedést sem tett, amelyek általános mozgósitás előkészületeinek tekinthetők. Ankarában visszautasitják azokat a hireket, amelyeknek a célja nyugtalanságot és az egyes államok között bizalmatlanságot okozni. Vannak államok, — irja a török kormány félhivatalosa — amelyek a Balkánon a bizalmatlanság atmoszféráját akarják előidézni, hogy ennek leple alatt céljaik elérésére törekedjenek. Ezek a szándékok azonban meddők maradnak, mert a balkáni népek közötti egyetértést semmi sem tudja megbontani. A Balkán nem engedi magát egyik vagy a másik hatalmi csoport eszközeként kihasználni és zárt egységként fordul szembe azokkal a törekvésekkel, amelyek a Balkán nemzetek bármelyike ellen irányul. (Rador.)

•

STOCKHOLM. Az Afton Bladed jelentése szerint, a Földközi-tengeri angol hajóhad nagy részét az Égei tengeren összpontositották. Az alexandriai kikötőben horgonyzó kereskedelmi hajók parancsot kaptak, hogy álljanak készen csapatszállitásra. Jelenti továbbá a tudósitó, hogy a török hadsereget a Dardanellák mentén összpontositották és a partokon erős csapatokat helyeztek el. (Rador.)

•

SZÓFIA. Szófiában a világháboruban elesett hősök emlékére ünnepséget tartottak, amelyen Boris király, a kormány tagjai, a diplomáciai testület, a katonai és polgári előkelőségek jelentek meg. Az ünnepségen Daskalov tábornok, bolgár hadügyminiszter beszédet tartott és hangsulyozta, hogy Bulgária elhatározott szándéka a béke fenntartása és a háborus viszálytól való távolmaradása. Beszéde végén kijelentette, hogy Bulgáriának nagy erőfeszitést kell tennie függetlenségének megvédéséért és a béke fenntartásáért. (Rador.)

BELGRÁD. A belügyminisztérium rendelete alapján a legutolsó hat nap alatt több mint kétezer külföldit utasitottak ki az ország területéről. A német követség a jugoszláv kormányhoz jegyzéket juttatott el, amely 462 nevet tartalmaz. A jegyzékben felsoroltaknak a követség tartózkodási engedélyt kért azon a cimen, hogy azok a német kormány megbizásából mint gazdasági és beszerzési szakértők müködnek Jugoszláviában. A belgrádi kormány a jegyzéket átvette ugyan, de kijelentette, hogy minden egyes esetet szigoruan elbirál és csak rendkivüli esetben ad tartózkodási engedélyt. Közölte egyben azt is, hogy kirándulás cimén többé nem adnak vizumot egyetlen állam alattvalóinak sem. (Rador.)

Moszkva cáfolja a román—orosz határon történt állitólagos csapatösszevonások hirét

Moszkva. (Rador). A Német Távirati Iroda jelenti: Illetékes körök megcáfolják azokat az egyes amerikai és angol ügynökségek által terjesztett hiradást, amely szerint Szovjetoroszország nyolc hadosztályt összpontositott Kárpátukrajna nyugati részén, vagyis a román—orosz határ északi részén.

Német vállalkozások a nyugati harctéren

Páris. (Rador.) A Havas iroda a nyugati helyzetről a következőket jelenti: „Hétfő reggel a németek három nap leforgása alatt harmadszor is rohamot intéztek kisebb francia állások ellen. A német előőrsöket a francia ágyuk tüze szétszórta, az önmüködő fegyverek tüze pedig visszavonulásra késztette. A Moseltől keletre egy francia előőrs egy német előőrssel harcba bocsátkozott és a németek visszavonulni kényszerültek. A francia csapat nem szenvedett veszteséget, a németek közül egy meghalt, egy másik pedig megsebesült. A levegőben a francia gépek élénk felderitő tevékenységet fejtettek ki. Német részről felderitő repülőutakat jeleznek a belga—francia határ környékén, két német gép pedig a párisi körzetben tünt fel."

Roosevelt nyugtalan...

Washington. (Rador.) Roosevelt elnök Washingtonba való visszaérkezése után kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy azért röviditette meg Hyde-parki tartózkodását, mert nyugtalanitotta az európai helyzet bizonytalansága. Amikor az ujságirók megkérdezték tőle, vajjon Olaszország belép-e a háboruba, az elnök azt felelte, hogy hétfőn délután telefonbeszélgetést folytatott Washingtonnal, ott azonban kevesebbet tudott meg, mint amennyit az ujságok erről a kérdésről irtak.

CORSO Utolsó nap! 5, 7.15, 9.30
A halhatatlan keringő
Hiradók.
Jön: A legujabb Bran-Lan film: „ZENOBIA"

A kisebbségi miniszter ur szavaihoz

Irta: Jakabffy Elemér dr.

Amit már régen vártunk: bekövetkezett. *Dragomir Silviu* kisebbségi miniszter nem kimélt fáradságot, meglátogatta a kisebbségekjakta vidéket és érintkezést keresett nemcsak a Magyar Népközösség szervezetének legfelsőbb irányitóival, hanem több tagozata vezetőivel, de sőt az egyszerü falusi nép kivánság-előadóival is.

Nem ringatjuk magunkat ábrándokban. Tudjuk, hogy a kérések, panaszok türelmes meghallgatása még nem jelenti azok teljesitését, illetve orvoslását. De némikép megnyugtat, hogy az, aki e kérdések elintézésére nagy befolyással lehet, érdeklődik és meghallgat.

Emlékszünk, milyen fájdalmasan érintette a magyar kisebbséget másfél évtized előtt, amikor hire járt, hogy a Népszövetség kisebbségi szakosztályának igazgatója Romániába jön, hogy itt a kisebbségek helyzetét tanulmányozza, de még az egyházfők is csak ugy kerülhettek eléje, hogy visszautasitották az igazgató tiszteletére a kormány által rendezett diszebédre szóló meghivásukat, mert nem hajlandók a Népszövetség megbizottjával csak a fehér asztalnál találkozni.

Dragomir miniszter nem ért reá sokat bankettezni, ellenben ideje akadt arra is, hogy meghallgassa a begavölgyi telepesgazdák kiküldöttjét, aki egyszerü magyar szavakkal tárta a miniszter elé a való helyzetet. És akik e jelenet tanui voltak, megállapithatták: e keresetlen szavak a miniszterre láthato hatást gyakoroltak.

A telepesek sem hiszik, hogy most már minden panaszuk rövdesen orvosolva lesz és rózsás jövő vár reájuk. De legalább az az egyszerü emberi vágyuk teljesült, hogy feltárhatták helyzetüket és orvoslást kérhettek.

A miniszter ezen körutján elhangzott megnyilatkozásai közül azokat tartjuk a legjelentősebbeknek, amelyeket Aradon hallottunk. Itt mondotta többek között az evangélikusok küldöttsége előtt, amely a szuperintendencia végleges rendezése körüli fáradozásait köszönte meg, a következő szavakat:

„Valóban nagy örömmel rendeztem ezt az ügyet, bár sok nehézséggel kellett megküzdeni. Hálával emlékszem arra az időre, amikor báró Eötvös József, az akkori kisebbségi egyházakat olyan szabadelvüen kezelte és többek között a román egyház szabad müködését lehetővé tette. Mint erdélyi embert, különös örömmel tölt el, hogy ezt a szabadelvüséget hasonlóval fizethetem vissza.“

A miniszter e szavainál kétségtelenül az 1868. évi IX. magyar törvénycikk megalkotására gondol, amelyet Eötvös József báró, mint vallás- és közoktatásügyi miniszter terjesztett elő, amely törvénybe iktatta a gör. keleti vallásu románok részére felállitandó, a szerbekével egyenlőjogu metropoliát, az erdélyi gör. keleti vallásu püspökséget érsekséggé emelte és az igy egymástól függetlenitett két egyház részére a teljes önkormányzatot biztositotta.

A tudós miniszter Eötvös szabadelvüségének nagy tisztelőjeként, bizonyára ennek a nagy magyar államférfiunak egész lelki beállitottságát és politikai multját ismeri. Talán ennek köszönhető, hogy abban a sürgönyben, amelyet március elején Frint Lajos püspökhöz intézett, többek között ezeket irta:

„A magam részéről a legszebb fejlődést kivánom a véglegesen elismert intézmény egész szervezetének, saját javára és édes hazánk felvirágzására.“

Mintha Eötvös József bárónak a magyar országgyülés 1843. évi julius 11-ikén megtartott ülésén elhangzott szavainak visszhangját hallanánk:

„Legszentebb kötelességünk a vallás ügyét végre egyszer tisztába hoznunk, nem egyes részletes intézkedések által, hanem oly módon, hogy többé ne támadhasson zavar, hogy azon elvekre nézve, melyekre állapittatik, vitatkozás köztünk többé ne lehessen s igy nemcsak protestáns honfitársainak, hanem magunk nyugalma is végre megállapittassék.“

Ugyanez alkalommal, amikor a miniszter Eötvös József szabadelvüségének hódolt, egy másik nagyjelentőségü nyilatkozatot is tett.

„Az uj kisebbségi törvény nem időszerü. A kormány továbbra is a meglévő törvényeknek megfelelően intézi a kisebbségek ügyeit.“

Amikor a miniszterelnök ur a mult év november 28-ikán egy kisebbségi törvény megalkotását bejelentette, nagyon sokan voltunk azon a véleményen, hogy előbb azokat a kisebbségi kéréseket kell teljesiteni, amelyek teljesitései a fennálló törvényekbe nem ütköznek, de sőt, ezek a teljesitést megkivánják. Azt is hangoztattuk: nem az irott törvény segithet rajtunk, hanem a megértő szellem, a jóakarat. Ha a kormány minden tagja és az alsóbb hatóságok is, a Dragomir miniszter példáját követik, elismeréssel vannak nemzeti multunk iránt, meghallgatnak és teljesitenek; akkor sohasem lesz időszerü egy kisebbségi törvény, mert enélkül is létrejöhet a megértés és vállvetett munka abban az időben, amikor a szabadelvüség romjain, a kis nemzetek tragikumát szemünk előtt látjuk.

Kormányintézkedés a falusi és városi lakosság életszinvonalának emelésére

Bucuresti. A Rador hirszolgálati ügynökség jelenti: Ghelmegeanu belügyminiszter a tartományi kormányzókkal május 4-ikén Brassóban megtartott értekezlet után körrendeletet küldött a helytartóságokhoz a falusi és városi lakosság életszinvonalának emelése érdekében. A helyi közigazgatási hatóságok tényleges segitséget nyujtanak ennek a münek keresztülvitelére az áruzsora letörése révén. Ebből a célból a nemzetgazdasági miniszterium is külön rendeletet juttat el a helytartóságokhoz, hogy biztositsa azokon a vidékeken, ahol hiány mutatkozik, az élelmiszerek és az elsőrendü közszükségleti cikkek szükség szerinti szétosztását. A helytartóságoknak gondoskodniok kell a lehetőségekhez képest a szállitási eszközök megszervezéséről, hogy a hiányt szenvedő vidékek kellő ellátásban részesüljenek. A pénzügyi alapok előteremtésére a minisztertanács meghatalmazást adott arra, hogy a helytartósági költségvetések alapjaiból gabonát és fát vásároljanak.

Nagy károkat okozott Galati környékén az áradás

Galati. Az utóbbi két napon felhőszakadás vonult végig Galati városán és a környéken. A hatalmas esőzések igen nagy károkat okoztak. Galatiban az eső 48 órán keresztül megszakitás nélkül zuhogott. Ez a körülmény magával vonta a Dunarea vizének áradását. A folyam az egyik gátat el is szakitotta és a viz több, mint negyven házat öntött el az alacsonyan fekvő városrészben. Az árvizsujtotta házakat kiüritették. A hatóságok széleskörü intézkedéseket foganatositottak annak érdekében, hogy az árvizsujtotta lakosság semmiben hiányt ne szenvedjen. Külön segélycsapatok dolgoznak jelenleg is a gát megjavitásánál és a házak kiüritéseinél.

A nagy esőzések hatalmas károk okozói. Igy beomlasztották a Bazinul Nou-fürésztelepet, aminek következtében nagymennyiségü deszka került a Duna habjai közé.

A megyében is óriási károkat okozott az áradás. Megrongálódtak a községi utak és a távbeszélő oszlopok huzalai. Az utak egy része használhatatlanná lett. A szántóföldeket is elöntötte az ár.

A forgalmi hivatal jelentette a vasuti vezérigazgatóságnak, hogy a megáradt Siret kimosta a Galati—Tolucesti vasutvonal közötti töltést. Emiatt a közlekedést be kellett szüntetni ezen a szakaszon.

Jelentik továbbá Galatiból, hogy a hegyoldalon fekvő részekből leözönlő viztömegek több mint tiz olyan uccát árasztottak el, amelyek az alacsonyan fekvő városrészekben vannak. A házakba nem lehet beköltözni, miután a viz magassága egy méter fölé emelkedett.

Visszatérnek Norvégiából a finn—orosz háboru menekültjei

Helsinki. Az utóbbi napokban tért vissza Helsinkibe Svédországból és Norvégiából a finn—orosz háboru finn menekültjeinek egy része. A német—norvég konfliktus kitörése óta mintegy háromezer asszony, gyermek és aggastyán szállt hajóra és kereste fel az anyaországot. Finnországban még ötezer menekültre számitanak és illetékes tényezők véleménye szerint ezek május közepéig visszatérnek a Skandináv-államokból, hacsak a norvégiai események lehetetlenné nem teszik a hazautaást. Már eddig is nagy megpróbáltatásokon mentek keresztül a hazatérők, amint ez az utazás leirásából kiderül. A svéd határig számos alkalommal forogtak életveszélyben a menekültek, ahonnan már békésebb körülmények között folytathatták utjukat hazájuk felé. A finn kormány értesülései szerint a norvégiai menekültek száma megnövekedett azokkal az ujszülöttekkel, akik a hontalanságban születtek. A finn—orosz háboru menekültjei 130 ujszülött finn csecsemővel térnek vissza Finnországba.

Megkerült és levelet irt a meggyilkoltnak hitt satumarei közrendőr

— Szabadon bocsátották a rendőr feleségét és ennek udvarlóját —

Cluj—Kolozsvárról jelenti az Aradi Közlöny tudósitója távbeszélőn. Jelentettük már, hogy április első napjaiban Laza Gavril szatmári közrendőr eltünt. A nyomozás megállapitotta, hogy Laza Gavril bünös kezek áldozata lett és tulajdonképpen felesége és annak udvarlója, Sarja Ioan tették el láb alól. A két vádlott a vizsgálat során beismerő vallomást tett. Beismerték, hogy több fejszecsapással gyilkolták meg Laza Gavrilt, majd holttestét egy pokrócba csavarva a Szamosba vetették. E beismerő vallomás után mindkét vádlottat letartóztatásba helyezték.

A bünügyben most meglepő, váratlan fordulat történt. Ugyanis Botianu Alex szatmári vizsgálóbiró levelet kapott, mép pedig Laza Gavriltól. A meggyilkoltnak hitt közrendőr tehát él és igy az esemény egészen más szinezetet nyert. Laza Gavril levelét Magyarországról, Losoncról irta, az ottani gyüjtőtáborból. Megirta, hogy nem esett semmiféle bünügynek áldozatul, felesége ártatlan. Azt azonban, hogy miért és hogyan ment át Magyarországba és hogyan került a losonci gyüjtőtáborba, nem irta meg egy szóval sem.

Levelét magyarul irta, illetve iratta, mert a magyar nyelvet nem beszéli Laza Gavril. Hogy azonban mégis meggyőződjenek a tények valóságáról, a levél aljára sajátkezüleg odairta nevét és születési évszámát a halottnak hitt közrendőr. Az irás valódinak bizonyult. Laza Gavril feleségét és Sarja Ioant máris szabadon bocsátották, akik kijelentették, hogy annak idején csakis a kényszerito körülmények hatása alatt vállalták magukra a vádat. A különös fordulat széles körökben feltünést keltett.

FORUM FILMSZINHÁZ TELEFONSZÁM 20—10 Ma szünet! Holnap, csütörtökön premier! 3, 5, 7.15 és 9.30

A jelenkor legaktuálisabb alkotása, a francia filmgyártás káprázatos remekműve:

A nyugati szövetségesek (Entente Cordiale)

Victor Francen, Gaby Morlay, Pierre Richard Wilim felejthetetlen, mindent felülmuló alakitása. Uj Fox-journal a legujabb háborus eseményekkel!

ARADI KÖZLÖNY

Telefon: 11-31. Táviratcím: KÖZLÖNY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: ARAD, Bul. Reg. Maria No. 19.

Előfizetési áraink:

Egész évre . . 840 lei | Negyedévre 210 lei
Félévre . . . . 420 „ | Egy hónapra 70 „

Tűzpiros tulipán...

*

A májusi szellő virágszirmokat sodor... a tavasz megjött — hiába sepernek a futó záporok, a sötéten gomolygó felhők között, mégis megvillan a nap fiúi mosolya: tavasz, itt a tavasz!... A virágok mámorosan kibontják szirmukat, könnyű pillangók lebbennek, hogy futó csókot lopjanak a tüzpiros tulipán alkaról...

A virágok pompája csalja az emberek szivét is — tavaszi délutánokon ifjú párok és fehérhajú öregek indulnak a pompázó messzeségbe, ahol illatfelhőket kerget a szellő. Induljunk el mi is a képzeletbeli sétára, amely olyan szép mint egy mese...

A gáji határban, tul a villogó sinpáron, amelyen zakatoló vonatok acélkék füstje kigyózik, az ámulattól meggyökeredző lábbal csodálhatunk egy olyan szimpomás látványt, amely szédít, mint egy varázslat s költővé avat minden prózai lelket is. Mert ott, ahol elhal már a város zaja, karcsu tulipánok ringnak: tüzpiros, lila, sárga, halovány rózsaszín... A Teremtő minden szinpompája — és bársonyos fekete tulipán is — a mesék csodálatos virága, amely itt élő valóság!

Több hold területen millió és millió tulipán, amelyekre féltő gonddal egy költő lelkü ember vigyáz. Az ő költészete talán még szebb, mint az illetett poeta lelke: az ő virágai szerelmes szavakat fakasztanak, beteget vigasztalnak és megnyugtatnak.. Virágok, amelyek Arad határából elindulnak a kölelkü városok felé.

Igen, Aradon — mint sehol az egész ország területén — kaszálni lehetne a tulipánokat. Arad határában mintha a májusi ég szivárványa szállott volna a földre. Ez nem mese — hanem valóság. Akik hallották róla, hitetlenkedve csóválják a fejüket s bizonytalanul elhatározzák: mi is megnézzük. — Alig néhány napja nyiltak ki a bimbók, máris úgy repül a hír, mintha a tavaszi pillangó kimporos szárnyain szállna: „nézze meg ilyent még nem látott!" És napról-napra gyarapodik a látogatók száma, akik bámulják a kertészeti csodát. Sima siklásu gépkocsik torpannak meg a kertészet kapuja előtt, egyszerü munkáselmberek hallgatnak a gáji határba, hogy megcsodálhassák a Teremtő szinjátékát.

Mihelyi Vidor, aki a földre varázsolta a költészetet s megteremtette Arad határában ezt a hollandiai méretü tulipánerdőt, udvariasan fogadja a látogatókat. Nem mogorva csösz kergeti a csodálkozót, aki bizony bámulatában néha el is tapos egy-egy virágszálat...

— Nem lehet megtiltani a látogatást, — mondja a fökertész mosolyogva — és nem is akarjuk... A virágok költészete mindenkié! — a tulipánok körülbelül május 15-ikéig nyilnak, azután elhullatják a szirmokat, május 15-ig csodálható még a szinpompájuk.

Egy vastag könyvet mutat, amelybe a látogatók végeláthatatlan sora jegyezte már eddig is a nevét. Érdemes végiglapozni: Aradváros társadalmának vezetőemberei, társadalmi elökelőségek neve váltakozik ismeretlenek nevével. Más városokból is sokan jöttek megbámulni az aradi csodát, — különösen Temesvárról és Nagyváradról. Ahogyan lapozunk a könyvben hirtelen meglepődve áll meg a kéz: özv. Cälinescu Armandné, — az ország volt miniszterelnökének özvegye?..

— Igen, — erősitik meg — Cälinescu Armandné a közelmultban aradi látogatása alkalmával ugyancsak megcsodálta a virág-rengeteget.

A tulipánok varázsa mindenkit megejt. Amidőn a tulipánerdő közepében a nyilegyenes keskeny uton megpihenünk, — buldosik a gondolat: az élet mégsem olyan szürke és gonosz. Nemcsak a papiron, hanem valóságban is él a költészet...

Lehajlunk a földre, — előttünk egy tüzpiros tulipán: olyan, mint a vér, amely az emberek szivében lüktet.

(n. f.)

— VILMA HOLLAND KIRÁLYNŐ URALKODÁSÁNAK 41. ÉVFORDULÓJA. Hágából jelentik: A jövő hét folyamán lesz Vilma holland királynő trónraléptének 41-ik évfordulója. Valamennyi európai koronás fő közül ő uralkodik a legrégebben.

— **Cook az ismert sarkkutató sulyos beteg.** Newyorkból jelentik: Frederik Cook, az ismert sarkkutató sulyos betegen fekszik a New Yersei Patschester kórházban.

— ANTONESCU VICTOR — ROMÁNIA ANKARAI NAGYKÖVETE. Belgrádból jelentik: A Vreme bucuresti-i értesülése szerint Románia ankarai nagykövetévé Antonescu Victor királyi tanácsost, volt külügyminisztert nevezik ki.

— **Semmiféle fémpénzt nem szabad kivinni az országból.** Bucuresti. A pénzügyminisztérium értesitette a vámhivatalokat, hogy a legkisebb összegben sem szabad fémpénzt kivinni az országból. Ezzel kapcsolatban megváltozott az eddig fennállott rendelkezés s a jövőben az utasok fémpénz helyett maximálisan kétezer lei értékü papirpénzt vihetnek ki.

Flora (volt Reusz) jéggyár. Tel. 1141

— **Braziliába repült Bruno Mussolini.** Lisszabon. (Rador.) Bruno Mussolini, az olasz kormányelnök fia, tegnap megbeszélést folytatott illetékes portugál kormánytényezőkkel a Róma—Rio de Janeiro közötti légiforgalom ügyében. Bruno Mussolini egyébként Lisszabonból repülőgépen Braziliába utazott.

— TÁRGYALÁSOK AZ OLASZORSZÁGBA IRÁNYULÓ ROMÁN KŐOLAJKIVITEL FOKOZÁSÁRÓL. Az Olaszországba irányuló petroleumkivitel fokozása érdekében Costin Stoicescu, a Banca Nationala és a Creditul Minier administrateur deleguela jelenleg Rómában tartózkodik, ahol tárgyalásokat folytat illetékes olasz kormánytényezőkkel, valamint az olasz nagyipar képviselőivel.

— **Angliába vitték Norvégia aranytartalékát.** Stockholm. A norvég legybank 600 millió korona értékü aranytartaléka megérkezett Angliába. Ezt az aranymennyiséget a menekülő norvég kormánynak az utolsó pillanatban sikerült megmentenie Oslóból és az arannyal megrakott tehergép kocsik mindenütt együtt haladtak a visszavonuló norvég csapatokkal.

Máius tizedikén nincs hustalan nap!

Bucurestiből jelentik: A gazdasági miniszterium és a földmüvelésügyi miniszterium együttes rendelkezése értelmében pénteken, a május 10-iki nemzeti ünnepen kivételesen szabad mindenféle husnemü árusitása, bármilyen formában.

— **Ciuc-megye prefektusa biztositja a pünkösdi bucsu megtartását.** M. Ciuc—Csikszeredáról jelentik: Megirtuk már, hogy az idei csiksomlyói pünkösdi bucsura vonatkozólag olyan hirek terjedtek el, hogy az illetékes hatóságok nem engedélyezik az évszázadok óta szokásos bucsu megtartását. Illetékes helyről érkezett jelentés szerint azonban alantalannak minősitik ezeket a hireket: a négyszáz év óta szokásos csiksomlyói pünkösdi bucsut megtartják. Drimba Iosif megyefőnök maga folyamodott az engedélyért s határozott igéretet tett, hogy a bucsujárás akadálytalan lebonyolitását biztositja.

— **Márton Áron püspök hat fiatal papot szentelt fel Oradean.** Oradea—Nagyvárad. A nagyváradi római katholikus székesegyházban felemelően szép ünnepség keretében szentelt fel Márton Áron erdélyi—nagyváradi—szatmári püspök hat fiatal papot. Márton Áron püspök, aki az első papszentelését végezte a váradi székesegyházban, a hat felszentelt papot ebéden látta vendégül a püspöki rezidenciában.

Javulás utján

— Ha majd kiszabadul, derék ember sok ujat fog látni a városban. Husz esztendő nagy idő.

— Vannak uj bankok is?...

— **Május tizedike megünneplésére megtörténtek az előkészületek.** A városházzal szemben ezer személyt befogadó tribün épül, a városház előtt pedig kisebb, fedett emelvényt készitenek a hatóságok számára. A felvonulás sorrendje: a NUF, a strajerek, a premilitárok és a hadsereg tagjai vonulnak el. Délelőtt 10 órakor hálaadó istentisztelet lesz az összes aradi templomokban, a felvonulás után fogadás következik a prefektusnál, délután öt órakor pedig a strajerek ünnepi előadást rendeznek a Kulturpalotában.

— **Ujabb földrengések Törökországban.** Ankara. Tegnapelőtt reggel 7 óra 34 perckor földrengést észleltek a török fővárosban. Sem anyagiakban, sem emberi életben nem esett kár.

Chaplin világszerte érdeklődéssel várt filmje, a „Diktátor"

befejezéshez közeledik. A párisi lapok jelentése szerint a „Diktátor" várható sikerének és propagandahatásának ellensulyozására a német filmgyárak német szuperprodukciót készitenek „Az elnök" cimen. A film az amerikai elnökválasztási propagandát gunyolja ki és arra az időre készülne el, amikor a választási kampány az Egyesült-Államokban megkezdődne. Lehetséges azonban, hogy ez a német bejelentés csak fenyegetés akar lenni arra az esetre, ha nem sikerül megakadályozni a „Diktátor" bemutatóját, vagy legalább is Európába való behozatalát.

— **Helyreállt a távbeszélő összeköttetés Helsinki és Moszkva között.** Helsinki. (Rador.) Helsinki és Moszkva között kedden a telefonösszeköttetés ismét helyreállt. Rövidesen a vasuti forgalom is helyreáll.

— **Jeanne d'Arc emlékének hódolt Franciaország.** Páris. (Rador.) Vasárnap nagy nemzeti ünnep keretében hódolt Franciaország Jeanne d'Arc emlékének. A párisi ünnepségen a kormány tagjai is résztvettek, Reynaud miniszterelnök vezetésével, valamint a francia főváros tanácsának tagjai, katonai és polgári előkelőségei is jelen voltak. Az ünnepség befejezése után felvonultak a csapatok.

— **Horvát iró darabját mutatja be a budapesti Nemzeti Szinház Kamaraszinháza.** Budapestről jelentik: A budapesti Nemzeti Szinház Kamaraszinháza május 8-ikán mutatja be Begovics Milán horvát iró „Ki a harmadik" cimü háromfelvonásos vigjáték. A darabot Orbók Attila forditotta magyarra. A főszerepeket Kiss Ferenc és Tőkés Anna játszák.

— **Neves irók novelláit nyomtatják a francia fronton lévő katonáknak küldött levelezőlapokra.** Páris. Franciaország közmunkaügyi miniszterének kezdeményezésére, eredeti levelezőlapokat küldenek a fronton harcoló katonáknak. A szöveg számára fenntartott helyen egy-egy neves iró eredeti novellája szerepel. Az első novellát Luc Durtam irta és — Ceylon sziget szépségéről szól. Az elbeszélések témája bármi lehet — kivéve a háborut.

— **Aradváros vezetősége több megüresedett állásra hirdetett pályázatot.** Megüresedett a városi főmérnöki állás, egy szolgálati főnöki állás, az ellenőrző és községi őrzőszolgálatnál, egy másodosztályu szolgálati főnöki állás a pénzügyi szolgálatnál, 14 főnöki, főnökhelyettesi, fogalmazói állás, 3 könyvelői, 3 végrehajtói állás, a községi mezőőrök parancsnoki állása, egy földmérnök-munkavezetői állás, két épitészeti ellenőr, két társadalomsegély-ellenőri állás, két kéményseprő ellenőr-mester állása, valamint további 27 kisebb állás.

— BUDAPESTRE ÉRKEZETT A NÉMET IDEGENFORGALMI ÁLLAMTITKÁR. Budapestről jelentik: Hermann Esser, a német idegenforgalmi államtitkár Belgrádból jövet többnapos tartózkodásra Budapestre érkezett. A német államtitkár Budapest fürdővárost tekinti meg idegenforgalmi szempontból.

— **Merénylet Pekingben.** Peking. (Rador). Tegnap Peking nyugati városnegyedében merényletet követtek el Fang Tung, volt közoktatásügyi miniszter ellen, aki ezidőszerint az északkinai kormány közoktatási ügyeinek vezetője. Fang Tung a fején sebesült meg. A merénylet politikai természetü.

— **A CFR-NYUGDIJASOK FIGYELMÉBE! A vasutasok nyugdijpénztára (Asociatia Generală a Pensionarilor CFR, filiala Arad, Bihorului-ut 11. szám alatt) értesiti tagjait, hogy a nyugdijak kifizetése a következő napokon történik: Május 13-án, hétfőn 8 órától 12 óráig a CFR-nyugdijasok az 1-es számtól a 250-es számig. Ugyancsak hétfőn délután 4—6 óráig szintén a CFR-nyugdijasok nyugdijainak kifizetése a 250-től az 577-es számig. Május 14-én, kedden reggel 8—12 óráig a volt Csanádi-nyugdijasok, míg délután 4—6 óráig az összes fenti elmaradottak részére történik a kifizetés, akik nem tudtak idejében nyugdijösszegük felvétele végett jelentkezni.**

A Szovjet ónt és gyapotot akar szállitani Romániának

A lasiban megjelenő „Opinia" bucuresti tudósitója jelenti: Tegnap reggel a fővárosba érkezett Cristureanu, Románia moszkvai követe. A délután folyamán a követet kihallgatáson fogadta Ion Cristu külkereskedelmi miniszter. A moszkvai követ a külkereskedelmi miniszter tudomására hozta a szovjet kormány azon óhaját, hogy uj gazdasági egyezményt kiván kötni Romániával. A Szovjet ujból gyapotot és ónt akar exportálni Romániába. Ez az export a világháboru idején szünt meg.

Megkezdte pünkösdi szünetét a magyar képviselőház

Budapestről jelentik, hogy a képviselőház mai ülésén a napirend előtt Hóman Bálint közoktatásügyi miniszter beterjesztette a nyolcosztályos elemi iskoláztatásról szóló törvényjavaslatot. A képviselőház általánosságban elfogadta az adóreform javaslatot, majd a képviselői tiszteletdijak 10 százalékos felemeléséről szóló javaslatot szavazták meg. Ezután az ülést május 21-ig elnapolták és igy a magyar képviselőház a mai napon megkezdte a pünkösdi szünetet.

— **Huszonhét halott áldozata van a franciaországi vasuti szerencsétlenségnek.** Bourges. A Vallon és Urcay közötti vasuti szerencsétlenség halottainak száma 27. Huszonöten a szerencsétlenség szinhelyén haltak meg, ketten pedig kórházba szállitásuk után.

— **Felvágottat szabadon lehet árusitani mindennap.** Bucuresti. Minisztertanácsi határozat alapján elrendelték, hogy a felvágottakat naponta árusithatják. Aradra még nem érkezett intézkedés.

— **Elhunyt a temesvári Loga-liceum igazgatója.** Temesvárról jelentik: Az elmult éjjel váratlanul elhunyt Temesvárott Bejan Silviu, a Loga-liceum igazgatója, ötvenöt éves korában. Bejan Silviu Aradon is közismert, annak idején a budapesti egyetem diplomáját megszerezve, Aradra került, ahol a görögkeleti román papi szeminárium egyik tanára volt. Bejan az impériumváltozás után került Temesvárra, ahol a Loga-liceum igazgatója lett.

— **Wolff Károly képkiállitása** a Kulturpalotában naponta nyitva 11-től 1-ig és délután 4-től 8-ig.

— **Vihar a Fekete-tengeren.** Constantából jelentik: Az egyre erősödő északkeleti szél következtében hatalmas vihar keletkezett a Feketetengeren. Az Istambul felé haladó hajók több órás késéssel érkeztek meg. A constantai kikötőben állomásozó hajókat megerősitett horgonyokkal látták el, hogy elkerüljék az esetleges szerencsétlenségeket. Azok a hajók, melyeknek az este kellett volna kifutniok a kikötőkből, indulásukat elhalasztották.

— **Csang-Kai-Sek addig harcol, amig vissza szerzi az összes kinai területeket a japánoktól.** London. (Rador.) Illetékes angol körökben kevés hitelt adnak annak a japán lapjelentésnek, mely szerint a tokiói angol nagykövet és Tani helyettes japán külügyminiszter között megegyezés jött létre a tiencsini kérdésben. Csunkingi jelentés szerint Sangsu kinai tábornok, a legfőbb védelmi tanács főtitkára egy nyilatkozatában kijelentette, hogy Csang-Kai-Sek kormánya addig folytatja a harcot, amig Mandzsuriát is beleértve, minden kinai területet vissza nem szerez a japánoktól.

— **Két felmentő itélet üzérkedési ügyben.** Az aradi üzérkedési ügyekben itélkező rögtönitélő biróság nemrégiben tárgyalta Neteu Ioan aradi hentes ügyét, akit árdrágitásért feljelentettek. A vád szerint a hentes egy kiló sertéshust a 36 leies ár helyett 44 leiért adott. A biróság az árdrágitó hentest 3.000 lei pénzbüntetésre itélte. Neteu az itélet ellen felebbezést nyujtott be. A törvényszék mai tárgyalásán az aradi hentest felmentette. — Ugyancsak ma tárgyalta Berkovits Sámuel aradi kereskedő ügyét az aradi törvényszék, akit a spekulabiróság 25.000 lei pénzbüntetéssel sujtott, mert állitólag egy kiló sót 4 lei 50 baniért adott el és az áru mennyiségéből hiányzott 12 deka. A kereskedő jogi képviselője, Dragos Tiberiu dr., az itélet ellen azzal az indokolással nyujtotta be felebbezését, hogy az üzlet fia nevén van, tehát nem őt terheli a felelősség. A törvényszék helyt adott a felebbezésnek és felmentette a kereskedőt.

— **Nagy sikerrel vendégszerepel Timisoaran a Thalia drámai együttese.** Temesvár. A kolozsvári Thália szinház drámai együttese telt házak előtt játszik a temesvári közönség előtt. Most folynak a drámai együttes bucsuelőadásai. Vasárnap este Blaga Lucian „Gyermekkeresztesek" cimü szinmüvét mutatták be.

— **MAGYARORSZÁGON IS SZIGORUAN ELLENŐRZIK AZ IDEGENEKET.** Budapest. A legfőbb közigazgatási bizottság hétfői ülésén Ellássy Sándor dr. rendőrfőkapitány bejelentette, hogy intézkedések történtek a külföldiek beáramlásának megakadályozására. A kormány rendeletet adott ki, amely szerint minden idegennek, aki Magyarországra érkezik, vagy már ott tartózkodik, keilően meg kell indokolnia jövetelének okát és célját. Aki ezt nem tudja elfogadhatóan megindokolni, azt haladéktalanul kiutasitják az országból.

A TAVASZI REJTVÉNYPÁLYÁZAT hatodik fordulójában közölt rejtvények helyes megfejtései a következők: FELTALÁLÓK KERESZTREJTVÉNYE: Bickill Fischer. 1854. BETÜREJTVÉNYEK: 1. Felekezetnélküli férfi. 2. Páratlan siker. 3. A lábamon alig-alig állok.

— **Kártyabarlangot lepleztek le Bucurestiben.** Bucuresti. A Str. Brezoianu 19. számu ház első emeletén Laubner Carol kávéháztulajdonos lakásában 20 személyből álló társaságot találtak, akik hazárdjátékot folytattak. A kártyák meg voltak jelölve és igy Laubner biztosra ment. A kártyákat és a pénzt elkobozták, a játékosok ellen pedig megindult az eljárás.

— **Temesvári mérnök balesete.** Temesvári munkatársunk jelenti: Sulyos szerencsétlenség érte Junger Imre negyvenhét esztendős temesvári mérnököt, aki a királyi helytartóság uj palotájának egyik épitője. Junger tegnap az első emeleten tartózkodott, ahol a munkálatokat vizsgálta felül. Közben a lépcsőt helyettesitő egyik deszkára akart lépni, hogy az épülő palota másik oldalára jusson. A mérnök előzőleg megpróbálta lábával, hogy a deszka elé´ erős-e, majd rálépett arra. Alig tett azonban néhány lépést, amikor a munkások megdöbbenve látták, hogy a deszka kettétörik és a szerencsétlen ember a négy méter mélységbe zuhan és ott elterül. Azonnal értesitették a mentőket, akik magához térítették. Jungernek az volt a szerencséje, hogy lábával zuhant a földre és igy nem tört el semmilyen része sem, azonban egyelőre még nem lehet tudni, hogy nem szenvedett-e belső sérüléseket.

A nap humora

TANITÓ: Pali, ha édesapád féltetesz minden héten ötszáz leit, hat hónap multva mennyi pénze lesz?

PALI: Apukámnak nem lesz semmije, de anyukámnak lesz nyolc uj ruhája és tiz kalapja.

*

BIRÓ: Az iratokból látom, hogy maga már volt büntetve.

VÁDLOTT: Semmiség az egész, biró ur. Egy kis vidéki járásbiróság ültetett le.

— **Mestervizsgát akar tenni többezer bucuresti-i „kontár-varrónő".** Bucurestiből jelentik: A Jurnalul cimü lap közli egy bucuresti-i varrónő levelét, aki többezer fővárosi és vidéki társnője nevében kéri, hogy törvényesitsék végre az otthon dolgozó és házivarrónők helyzetét. „Nem akarunk kontárok lenni — irja a levélirónő — szivesen fizetjük le és fizettük a vizsga-taxákat és ezentul fizetjük az adót is. A multra vonatkozólag azonban nem tudjuk évekre visszamenőleg igazolni az adó és betegsegélyző fizetését. Engedjenek mestervizsgára bennünket."

— **Vakmerő éjszakai rablótámadás történt egy baltii földbirtokos lakásán.** Baltiból jelentik: Vakmerő rablótámadás áldozata lett Botusanschi Moise, ismert baltii földbirtokos és feleségé. Két nappal ezelőtt az éjszakai órákban két álarcos bandita hatolt be a földbirtokos lakásába, majd miután a házaspárt összeszurkálták, elmenekültek. Botusanschi Moise az éjféluláni órákban arra ébredt, hogy a szomszédos szobában járkálnak. A 65 éves férfi nyomban felkelt és meggyujtotta a villanyt. Ebben a pillanatban egy álarcos férfival találta magát szemben, aki anélkül, hogy egyetlen szót is mondott volna, a kezében levő késsel a szerencsétlen embert többször fejbeszurta. Botusanschi vértől boritva a földre zuhant. Közben felesége is leszállt az ágyból, azzal a szándékkal, hogy a hálószobából kimeneküljön, azonban ő is férje sorsára jutott. Mielőtt a szobát elhagyhatta volna, szintén több késszurást kapott. A két áldozat segélykiáltásaira a hálószobába sietett Galeanu Vera nevü cselédjük, mire a banditák, anélkül, hogy bármit is magukhoz vettek volna, az ablakon keresztül elmenekültek. A lármára időközben a szomszédok is figyelmesek lettek s értesitették a rendőrséget. A házaspárt orvosi ápolás alá vették, a cselédlányt pedig a rendőrségre kisérték. Elmondotta, hogy a két álarcos bandita közül az egyikben Galeanu Sava nevü volt férjét ismerte fel, akitől már négy év óta különváltan él. Azért nem vallotta ezt be nyomban mert félt, hogy elvált férje hosszut áll rajta. A közlés nyomán még a hajnali órákban mindkét banditát letartóztatták. A házaspár állapota rendkivül sulyos, de valószinü, hogy mindkettőjüket sikerül az életnek megmenteni.

Clodius dr. szófiai tárgyalásai

Szófia. Az United Press jelentése szerint Clodius miniszter bulgáriai tárgyalásai sikerrel jártak abban a tekintetben, hogy a Németországba irányuló kivitelt fokozni fogják. Nem vezettek azonban eredményre a tárgyalások a Bulgáriába irányuló német kivitel tekintetében, mert Németország nem volt abban a helyzetben, hogy Bulgária számára a szükséges acélárukat és hadianyagot szállitani tudjon. Hire jár, hogy Clodius rövidesen ismét Bucurestibe utazik.

— **Ajtay Gábor az ujszentesi református lelkész.** Timisoara—Temesvárról jelentik: Ujszentes község református egyházközsége vasárnap töltötte be az elmult évben nyugalomba vonult Hamar György lelkész örökét. A község uj református lelkésze Ajtay Gábor volt temesvári hitoktató lelkész, akit nyolc pályázó közül választottak meg az ujszentesi egyházközség papjává. Az ujszentesi református lelkész beiktatása már a közeljövőben megtörténik.

— **Folyómederbe zuhant egy jugoszláv tehervonat.** Belgrádból jelenti a Rador: Szerajevo mellett egy tehervonat kisiklott. A kisiklást a töltésnek az esőzések miatti részleges beomlása okozta. A mozdony és tiz teherkocsi egy folyó medrébe zuhant. Egy ember meghalt, többen sulyosan megsebesültek.

— **Egy őrült rémtette.** Newyorkból jelentik: A kaliforniai Pasadinában egy tanári értekezleten az egyik résztvevő őrültségi rohamában agyonlőtt négy tanárt, megsebesitett két asszonyt és végül önmagán is sulyos sebet ejtett.

— **AZONNAL KI KELL VÁLTANI AZ UTÁNVÉTELES CSOMAGOKAT.** A postaigazgatóság rendeletet adott ki, amely szerint az utánvételes csomagokat azonnal ki kell váltani. Eddig az utánvételes csomagok kiváltási ideje 15 nap volt, a legujabb rendelet értelmében kétnapon belül ki kell váltani, ellenkező esetben a csomagot visszaküldik a feladónak. A postafőnök a fél kifejezett kérelmére esetenként még külön öt napi haladékot adhat. A rendelet annál sulyosabban érinti a kereskedőket, mert a hitelüzlet az utóbbi időben alapos megszoritásokat szenvedett és az áruk tulnyomó része utánvéttel érkezik.

— **Egymilliókhatszáznegyvenezer ujszülött...** Berlin. A német egészségügy irányitójától, dr. Contitól, a napokban nyilvánosságra bozott statisztikai adatok érdekesen világitják meg a német népesedéspolitika eredményeit. 1939-ben a német birodalom területén — Ausztriát és a Szudéta-vidéket is ideszámitva — összesen 1.640.000 gyermek született. A fejlődés vonala különösen akkor szembetünő, ha ezt a számot az előző évek adataival vetjük össze. 1933-ban a régi birodalom területén még csak 971.000 gyermek született. Ez a szám 1936-ban a tervszerü népesedés politikai intézkedések következtében jóval egymillió fölé, 1.278.000-re, 1938-ban 1.346.000-re, 1939-ben pedig ugyancsak a régi német birodalom területén (tehát Ausztria meg a Szudéta-vidék nélkül) 1.420.000-re emelkedett.

— **Két év lopásért.** Érdekes ügyben hozott itéletet az aradi törvényszék. Bodea Marin aradi lakos egy évvel ezelőtt feljelentést tett Bodnarescu Alexandru margineai lakos ellen. Feljelentésében kifejtette, hogy Bodnarescu különböző ékszereket és 5.000 lei készpénzt lopott tőle. A rendőrség annak idején az ügyben meginditotta a vizsgálatot. A tövényszék hat hónappal ezelőtt hozott itéletet az ügyben és Bodnarescut, akit időközben még nem sikerült elfogni, távollétében két évi börtönre, ötezer lei pénzbüntetésre, valamint politikai jogainak két évre való felfüggesztésére itélte. Amikor az itélet jogerőre emelkedett, az ügyészség körözőlevelet adott ki a vádlott ellen, akit a focsani-i rendőrség elfogott és a fogházba kisért, hogy büntetésének kitöltését megkezdje. Bodnarescu az itélet végrehajtását felfolyamodással támadta meg, azon a cimen, hogy szabálytalanul idézték meg és az itéletről csak annak jogerőre emelkedése után szerzett tudomást. Az ügyet ma tárgyalta az aradi törvényszék és a felfolyamodást elutasitotta, azon a cimen, hogy az elitélt idejében tudomást szerzett az itéletről, sőt azt — amint az iratokból kiderült — meg is felebbezte.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:
ANGEL gyógyszerész. Piata Catedralei 16.
OMESCU gyógyszertár. Bulev. Reg. Maria 16
KESZTENBAUM gyógyszertár. Strada Mărăsesti 68.

A belügyminiszter biztositja a történelmi egyházak szerveinek zavartalan müködését

Milyen kérdéseket intéztek a Magyar Népközösség vezetői Ghelmegeanu belügyminiszterhez?

Cluj—Kolozsvár. Jelentettük, hogy Ghelmegeanu belügyminiszter kihallgatáson fogadta Bánffy Miklós grófot, a Magyar Népközösség elnökét, Szász Pál dr.-t, az EMGE elnökét, Gyárfás Elemér dr. szenátort, Teleki Ádám gróf képviselőt és Mikó Imre dr.-t, a bucuresti-i népközösségi iroda vezetőjét. A kihallgatással kapcsolatosan a Magyar Népközösség a következő közleményt adta ki:

„Ghelmegeanu belügyminiszter több, mint egy órás kihallgatáson fogadta a romániai magyarság több vezetőjét. A kihallgatáson megbeszélték mindazoknak a kérdéseknek megoldását, amelyek a belügyi tárca keretébe tartoznak. A megbeszélés eredményeképpen a belügyminiszter rendeletet adott ki, hogy a történelmi egyházak alkotmányos szerveinek adminisztrativ jellegü ülései megtarthatók legyenek.“

SPORT KÖZLÖNY

Az idény legérdekesebb küzdelmét vivja pénteken az AMEFA a Rapid elleni mérkőzésen

— Az A)-liga nyolcadik tavaszi fordulójának esélyei —

A nemzeti bajnokság nyolcadik tavaszi fordulóját pénteken bonyolitják le és a müsoron — mint ismeretes — az AMEFA—Rapid mérkőzés is szerepel. Egyébként három mérkőzés Bucurestiben, egy-egy pedig Aradon, Timisoaran (Temesvár) és Galatiban kerül lebonyolitásra. A program a következő:

AMEFA—Rapid
Venus—Carpati
Sp. Studentesc—Ripensia
Juventus—UDR
CAMT—U. Tricolor
Gloria—Victoria

Az AMEFA tehát az A)-liga egyik bajnokjelöltjével méri össze erejét, azzal a csapattal, amelyben kétségkivül a legtöbb klasszis-játékos szerepel. Radulescu, Lengher, Vintila, Rasinaru, Moldoveanu, Barátky, Bogdan igen sokszor szerepeltek az országos válogatottban, de Sipos és Auer is különálló klasszist képviselnek. A pirosfehérek helyzete tehát rendkivül nehéz és a csapatnak még a baiamarei-nál (Nagybánya) is jobb játékot kell produkálnia, ha sikeresen kiván szerepelni. A bajnoki pontok mindkét csapat számára nagyfontosságuak: az AMEFA-nak a kieséssi zónából való elkerülést jelentik, a Rapidot pedig esetleges pontvesztesége a bajnoki reményektől fosztháta meg. Az AMEFA-nak azonkivül törlesztenivalója is van, mivel ősszel a Rapid 4:0 arányban győzött.

*

Bucurestiben a Venus a Carpatival méri össze erejét és a másik bajnokjelölt alighanem simán fog győzni. Az őszi mérkőzésen, ellenfele otthonában is a Venus nyert és pedig 4:0-ra. A Sp. Studentesc és a Ripensia kemény küzdelmet fognak vivni és a harc nyiltnak igérkezik. A diákcsapat lendületét a Ripensia technikai készültséggel ellensulyozhatja és igy a mérkőzés eredménye közel jár majd a döntetlenhez. Ősszel is döntetlen: 2:2 volt az eredmény. A Juventus az UDR-t látja vendégül és a resitai (Resica) nagy formában levő csapat a mérkőzés nagy esélyese. Az őszi mérkőzés 2:2 arányban döntetlenül végződött

*

Timisoaran (Temesvár) a CAMT és az Unirea Tricolor fognak nagy harcot vivni. A CAMT-ot a hazai pálya előnye támogatja, de az U. Tricolor győzelme sem volna különösebb meglepetés. Az obori csapat az őszi mérkőzésen 4:2 arányban győzött.

*

Galatiban a kieséssi zóna két csapata: a Gloria CFR és a Victoria játszanak és ez a mérkőzés főleg a Gloria CFR számára bir fontossággal. Ha győz, ugyanis, még reménye lehet, hogy esetleg elkerüli az utolsó helyeket. A mérkőzés különben nyiltnak igérkezik. Az őszi meccsen a Victoria 4:0 arányban nyert.

Olaszország—Románia 3:0

Modena. A három számból álló Olaszország—Románia nemzetközi teniszversenyt az olaszok végeredményben 3:0 arányban nyerték meg. Az utolsó egyest Cucelli nyerte, aki Tanasescut nagy küzdelem után 7:5, 4:6, 7:5, 7:5 arányban győzte le.

Modenában az egyidejüleg megrendezett női teniszviadal is végetért, ugyancsak Olaszország győzelmével. Második helyen Magyarország, a harmadik helyen Svájc végzett.

O A magyar bajnokságban vasárnap a következő mérkőzéseket bonyolitják le: Ujpest—Taxisok, Haladás—Hungária, Ferencváros—Bocskai, Törekvés—Kassa, Szeged—Kispest, Szolnok—Gamma.

O MÁJUS 23-AN RAJTOL BUCURESTIBEN A BALKÁN-BAJNOKSÁG. A kerékpár Balkánbajnokságot eredetileg április végére tüzték ki Bucurestibe. Közbejött akadályok miatt azonban a versenyt nem tarthatták meg. Az érdekelt országok szövetségének hozzájárulásával a verseny most május 23—30. napjára tüzték ki. A román szövetség már hozzá látott a verseny előkészitéséhez. A Balkán-bajnokság résztvevő országai: Románia, Bulgária, Görögország, Jugoszlávia és Törökország.

O Nehezen győztek a német tornászok Budapesten. Vasárnap bonyolitották le Budapesten a német—magyar válogatott tornász-viadalt, amely a német tornászok 291.40:288.30 arányu győzelmével végződött. A versenyt a budapesti Városi Szinházban tartották meg zsufolt nézőtér előtt.

A magyar bajnokság állása

1. Hungária	22	15	3	4	58:26	33
2. Ujpest	22	13	6	3	50:27	32
3. Ferencváros	22	15	1	6	58:30	31
4. Kispest	22	13	2	7	62:39	28
5. Szeged	22	12	4	6	49:38	28
6. Elektromos	23	11	5	7	44:41	27
7. Törekvés	23	11	4	7	36:34	26
8. Gamma	22	9	4	9	38:41	22
9. Bocskai	23	9	3	11	32:53	21
10. Haladás	22	9	2	11	40:45	20
11. Szolnok	22	8	3	11	30:39	19
12. Taxi	22	5	3	14	32:60	13
13. Kassa	23	5	2	16	28:75	12

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

TEKESPORT

A tekekörzet rendkivüli ülést tart pénteken, május 10-én este 9 órakor hivatalos helyiségében és kéri a körzeti tanács tagjainak és póttagjainak pontos és okvetlen megjelenését.

*

Az egyéni bajnokságok során most a Transilvania tekézői is lebonyolitották versenyüket, melyben a legjobb eredményeket a következők érték el: 1. Bota 10 fa, 2. Szuck 10 fa, 3. Fejes 9 fa.

*

A CAA egyéni bajnoki versenyének első része vasárnap este folyt le és az eddig teljesitett dobások után Szalma vezet 18 fa kitünő eredménnyel, de többen az atléták kitünő játékosai közül 14 fát értek el.

*

A Tricolor egyéni bajnoki versenye ma, szerdán este 8 órakor nyer lebonyolitást és azon a Tricolor legjobb játékosai vesznek részt.

*

A Prieteni visszavonta óvását a Metalurgist ellen, igy ezt a mérkőzést a hétfői körzeti ülésen igazolta a tekekörzet tanácsa.

A Tricolor—Infrăţirea mérkőzés óvása ügyében a körzeti tanács egyenlő szavazati arány következtében nem tudott határozni, igy e mérkőzés óvásának ügyében a pénteki ülés dönt, mely alkalommal a teljes számu tanács bizonyára döntést hoz.

*

A teke csapatbajnokság utolsó fordulója vasárnap, május hó 12-én kerül lebonyolitásra a következő időbeosztásban:

Metalurgistul—Tricolor, Metal.-pálya, délután 4 és 6 óra, biró: Filipas.

CAA—Fortuna, CAA-pálya, délután 5 és 6 óra, biró: Hanga.

Transilvania—Prieteni, Tricolor-pálya, délután 4 és 6 óra, biró: Kertész.

*

A TEKE CSAPATBAJNOKSÁG ÁLLÁSA

A teke csapatbajnokság táblázatában az elmult vasárnapi forduló csak lényegtelen változásokat eredményezett. Az A) csoportban változatlanul az Infrăţirea vezet a CAA és Prieteni előtt, egyetlen változás a táblázaton az, hogy a Metalurgist megelőzte azonos pontszámmal a szabadnapos Tricolort. A B) csoportban nem történt helyzetváltozás, a CAA behozhatatlanul vezet, a Metalurgistul pedig bebiztositotta második helyét.

A) csoport

1	Infrăţirea	11	9	—	2	2260	2017	18
2	CAA	11	8	1	2	2316	1981	17
3	Prieteni	11	7	—	4	2249	2106	14
4	Metalurgistul	11	5	—	6	2045	2142	10
5	Tricolor	10	5	—	5	1926	2057	10
6	Transilvania	11	2	1	8	1900	2105	5
7	Fortuna	11	1	—	10	1801	2089	2

B) csoport

1	CAA	11	10	—	1	2016	1197	20
2	Metalurgistul	11	8	—	3	1760	1460	16
3	Prieteni	11	6	1	4	1852	1658	13
4	Tricolor	11	6	1	4	1718	1521	13
5	Transilvania	11	4	—	7	1387	1431	8
6	Fortuna	11	2	—	9	1203	1627	4
7	Infrăţirea	11	2	—	10	823	1865	4

UJ KÖNYV

— **Huszár Elemér: Loyolai Szent Ignác.** A római katolikus egyház egyik legnagyobb alakja, Loyolai Szent Ignác, a Jézus Társaság megalapitója, az ellenreformáció vezére. Abban az időben tünt fel amikor Luther fellépése nyomán a reformáció már igen nagy diadalokat aratott és támadó fellépésével valósággal védelemre kényszeritette a római Anyaszentegyházat. Egy rendkivüli életpálya bontakozik ki előttünk Huszár Elemér pompás előadásában. A spanyol katonatiszt, aki megsebesülve, hosszabb ideig az ágyat kénytelen őrizni, isteni rendelés következtében az „A Szentek élete“-t kezdi olvasni és annak nyomán a csak világi életnek élő katonatisztből az örökéletü „Lelkigyakorlatok“-on keresztül a Jézus Társaság megalapitója, majd az ellenreformáció vezére lesz, aki halála után a Hit örökké élő szentjei közé emelkedik. Nem az első könyv Loyolai Szent Ignácról Huszár Elemér müve, de elgondolásában felépitésében és abban az igyekezetében, hogy ne csak a szentet, hanem az embert is az olvasó elé állitsa, különösen a magyar irodalomban az első. Lehetetlen meghatódás nélkül olvasnunk Loyolai Szent Ignác lelki gyötrelmeit, később önként magára vállalt testi szenvedéseit. Szinte az olvasó szeme előtt acélosodik egy gyarló emberi lélek szentié, miközben a csak hiu élvezeteket hajszoló spanyol katonatisztből égi magasságokba emelkedő harcos katolikus vezér válik. Minden könyvolvasó kitünő olvasmányt kap ebben a könyvben. Huszár Elemér rendkivül élvezetes olvasmány keretében mondja el ezt a páratlanul érdekes életpályát. Nyolc mümelléklet disziti a rendkivül érdekes és bizonyára hamar népszerüvé váló könyvet. Huszár Elemér: Loyolai Szent Ignác c. müve Rózsavölgyi kiadásban, szép kiállitásban, kötve és mümeellékletekkel 198.— lei minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál, Cluj. Kérje a Rózsavölgyi-kiadványok jegyzékét.

KÖZELKELETI UTAZÁS

Egykori eunuchok és háremhölgyek nyomában

Irta: Pálóczi Horváth György

Ankara, április. Ezen a délelőttön az Ankara Palas szálló és a különböző nagykövetségek csak ugy rajzottak a külpolitikai hirektől. Oroszországból, Iránból, Szíriából apró, de a beavatottak számára „iszonyuan fontos", rövid jelentőségü eseményekről jött értesülés. Ilyen délelőttön óvatos ember nem foglalkozik külpolitikával, bevárja az események kialakulását és inkább „örökbecsü" témához nyul. „Tudósitónk" tehát a feketetengeri szovjet kikötők megerősitése és az iraki kormány bukásának részletei helyett elindult: multat keresni a mában. Délelőtt tiz óra volt, s a lecke: egykori háremhölgyet találni Ankarában.

Hogyan oszlott fel a szultáni hárem?

Amikor Kemál letette a szultánt és felosztották a háremet, egész Törökországban közhirré tették, hogy

a háremhölgyekért érte jöhetnek hozzátartozóik.

Istanbuli francia ismerősöm, aki jóbb mint harminc éve lakik az Aranyszarv öböl mentén épült házában, részletesen elmondta, milyen volt az, amikor a háremhölgyek hozzátartozói nap-nap után megjelentek a *Top-Kapunál* épült régi palota főbejárata előtt, hogy az anatóliai török bizottság elé *bediktálják a szultáni háremba eladott vagy elhurcolt hozzátartozóik nevét.*

Az egykori szultáni palota hosszu előcsarnokában ült a bizottság és ide szólitották be a szultán volt ágyasait, odaliszkjait, kegyencnőit és főkegyencnőit, akik *életükben először ekkor lebbentették fel a fátylat arcukról.*

Francia barátom sok délelőttöt töltött ebben az időben a szultáni előcsarnokban s elbeszélte, milyen furcsa volt az ellentét a drága ruhákba öltöztetett, napsugártól is óvott bőrü háremhölgyek és a borostás arcu, esőtől, széltől kicserzett bőrü rokonok között. *A szultánnak ebben az időben 213 háremhölgyét szabaditották fel. Persze a háremnek sokkal több tagja volt. A háremhölgyek egy részét az eunuchok Abdul Hamid halálakor megölték, sokat az ex-szultán magával vitt Szalonikibe, sokat pedig hercegek és befolyásos szultáni méltóságok vettek magukhoz.* Az egykori háremhölgyek bizottság által kiszabaditott csoportjából sokan visszaköltöztek rokonaikhoz az anatóliai fensikra és francia barátom jól emlékezett, hogy *több mint harminc ankarai volt.*

Az eunuchokkal igazságtalanság történt

Ankarai ismerősömmel autóba ültünk, hogy háremhölgyet keressünk a hegytetőn épült óváros viskórengetegében. Miközben az autó Kemal lovasszobra mellett felfelé robogott a hegyre, *ismerősöm az eunuchok sorsáról beszélt. Az eunuchok nagyrésze a borbély, kozmetikai és masszőrszakmában helyezkedett el.* Mutatott is Ankarában több szépségápoló intézetet, amelynek tulajdonosa a szultáni hárem egykori eunuchja. Az eunuchokkal éppen érkezésem előtt három nappal nagy „igazságtalanság" történt.

Törökországban ugyanis már hosszabb idő óta érvényben van az agglegénydó. *Az eunuchok küldöttségileg kérték a pénzügyminiszteret, hogy nekik engedjék el az agglegénydó fizetését, hiszen őket gyerekkorukban akaratuk ellenére tették képtelenné a családi életre, igazán senki sem kivánhatja a szerencsétlen eunuchtól, hogy megnősüljön. A pénzügyminiszter azonban elutasitotta kérésü ket, s most az eunuchok mindenkinek izgatottan magyarázzák, hogy milyen igazságtalanság történt velük.*

Az óankarai rendőrőrszobákon hosszu ideig kell magyarázgatni, amig megértik, miről van szó s aztán már az egész — igen előzékeny — óankarai rendőrlegénység, háremhölgyeket keres. Végre néhány telefonálás és hiábavaló érdeklődés után megindulunk rendőrkisérettel egy biztos nyomon.

Utközben áthaladunk az óankarai piacon, amely most is pontosan olyan, mint száz évvel ezelőtt volt. *Kemal ezt az elvarázsolt, kacsalábon forgó várszerü hegyivároskát kivételes területté nyilvánitotta, a nagy reformokat itt nem alkalmazták, meghagyták ezt a települést ősi rendetlenségében, piszkában és zsivajában.* Egyetlen törvény gondoskodik csak a jövőről, az, amelynek értelmében óankarai házat tilos tatarozni vagy javitani.

De most itt a piacon még délután van, a bárányhélbe burkolt ürü vagdalthus-kolbászkát itt sütik a járda mellett felállitott parázstüzhelyen, az üveges tekintettel meredő inhfejeken legyek hemzsegnek, az óankaraiak feketekávé mellett alkusznak egy-egy késre, vagy egy zsák lisztre, a szamarak hátán ösz-sze-összekoccan a pléh viztartály és a nők, főleg az öregebbek majdnem törvényellenesen burkolják fekete fejkendőjükkel nemcsak a homlokukat, hanem az állukat is.

Zavar az „igen" és a „nem" körül

Néhány perc mulva megállunk egy masszív, falbavájt alacsony kapu előtt. Süt a nap. A kapuból köves udvar látszik, a kövek között csak itt-ott zöldel a fü. Az udvarban óankarai módra épült ház áll, amely furcsamód emlékeztet a faberakásos régi tiroli hegylakunyhókra. A házból öreg török jön elő. Első látásra roppant emlékeztet a hires Zoro Agára, aki azt állitotta magáról, hogy százötven éves. Török társalgás indul.

A rendőr hosszan és körülményesen előadja a kérdést, mire *az öreg török meggondoltan kezdi a fejét rázni.* Én már dühösen el akarok indulni kifelé, amikor *a rendőr visszahuzja persze, itt ha nemet intenek, az igent jelent és fejbólintással mondják a nemet.* Az idegen ezt Törökországban elméletben rögtön megtanulja, de gyakorlatban mindig ujra és ujra becsapódik. Istanbulban elkeseredetten mentem vissza a szállóba, mert a főpostán nem voltak hajlandók felvenni az expresszajánlott levelet.

A portás emlékeztetett csak arra, hogy a nem itt igen. De hiszen — mondom a portásnak — a hivatalnok mikor elindultam, még intett is a kezével, hogy menjek el.

— *Ugyan kérem, nálunk az is forditva van,* — emlékeztetett a portás. — *Ha valaki olyan mozdulatot tesz, ami Európában azt jelenti, hogy „gyere ide", az nálunk annyit jelent, hogy takarodj.*

Az odaliszk kecskét fej és mosolyog

Nos, az öreg török fejrázással közli, hogy *jó helyen járunk,* s török ismerősöm tolmácsolja válaszát:

— *Legkisebbik unokám a szultán odaliszkja volt.*

Most megindulunk a hátsó udvar felé, megnézni a szépséges odaliszkot, az öreg bajuszos legkisebbik unokáját. Életemben először fogok háremhölgyet látni. Már látom is lelkiszemem előtt a sejtelmes pillantásu, éjfekete szemü, csodás termetü háremhölgyet.

A hátsó udvar három méter. *Öreg kecske türi megadóan, hogy egy rozzant nénike fejje. A török beszélni kezd, s megmutatja legkisebbik unokáját. Az egykori háremhölgy nagynehezen feláll a kis háromlábu székről, egyik remegő kékeres kezében tartja a kecsketejes csajkát, a másik kezét mosolyra huzódó ajka elé tartja. Már tudja, hogy az idegen gyanut őt egykori háremhölgyi minőségében kereste fel, s szemérmesen mosolyog, fogatlan invét éphogy eltakara kezefejével.*

Az interju megkezdődik. Török ismerősöm és az óankarai rendőr a tolmácsok. A legtöbb kérdésre a volt háremhölgy csak *szemérmesen vihog s negédesen ringatja magát.* Összes közlései néhány mondatban összefoglalhatók:

A háremben sokat énekeltek, sokat unatkoztak. Ő sárga selyemruhát viselt és több szór megbüntették, mert tulságosan szerette a dulcsászát és elhizott. A szultánt életében kétszer látta. De mint kiderült: messziről. A háremben több mint hatszázan voltak s a szultáni lakosztály belsőbb termeibe csak néhány kiválasztott juthatott be.

A többiek — ezt már nem a volt odaliszk mondja — ugylátszik, ugy éltek, mint egy kissé rideg leányintézetben, vagy inkább egy kényelmesen berendezett luxusbörtönben.

A háremhölgy nem engedi lefényképezni magát, s amikor elbucsuzunk, *leül a kecske mellé és tovább fej . . .*

Május 10-én, pénteken kezdi meg vendégjátékait Aradon Szabadkay József operett-társulata

— A legjobb erőkből áll a nagy társulat —

— Penteken „Dalol a Volga" grandiózus operett kerül bemutatóra —

Erdély legjobb operettegyüttese, a brassó—marosvásárhelyi társulat

május 10-én, pénteken este kezdi meg kéthetes vendégjátékát

az aradi Kamara Szinházban. Amire számitani lehetett, a vendégjátékok iránt olyan nagy érdeklődés nyilvánul meg, amilyen csak a valóban nem mindennapi eseményeknél fordul elő.

Szabadkay József brassó—marosvásárhelyi társulatában minden kétséget kizáróan

Erdély legjobb operett-szinésznői és szinészei

foglalnak helyet: Ürmössy Magda primadonna, Wojticzky Elvira szubrettprimadonna, Bárdi Teréz hősnő, Sz. Mátray Rózsi szalon- és anyaszinésznő, Katona Böske énekesnő, Kun Edith szubrett, Sándor Ica komika, Ürmössy Judith szólótáncosnő, továbbá Gaál Böske Török Ilona, Zobl Relle, Hegedüs Margit. Férfiak: Jeney János bonviván és főrendező, Homm Pál bonviván, Végh József táncoskomikus, Szabadkay Miklós buffo, Némethi István jellem, Peternák Tibor, Bánhegyessy Sándor, Háry Gyula, Kellák Sándor, Izmail Ernő, Sipos Gyula, Komáromi Attila. Külön kell kiemelnünk Gerő Borosát, a hétéves rendkivül tehetséges, bübájos gyermekprimadonnát. Karnagy Schreyber Alajos zeneszerző, segédkarnagy: Schreyber Alajosné, diszlettervező: Háry Lajos, valamennyi elsőrangu a maga nemében. Főtitkár: Székely Gyula. 14 tagu zenekar, saját diszletek!

Első estén, május 10-én, pénteken Schreyber és Jeney bombasikert aratott grandiózus nagyoperettje, a „Dalol a Volga" kerül szinre.

Ezt a rendkivül érdekes, látványos, zenés-táncos nagyoperettet mindenkinek látni és hallani kell, mert ilyen már évek óta nem volt. Jegyek a Kamara Szinház pénztáránál.

A szinház heti müsora:

Pénteken, május 10-én, este 9 órakor: „Dalol a Volga" látványos nagyoperett.

Szombaton délután 3 órakor: „Csókos asszony", operett. — 6 és 9 órakor: „Dalol a Volga".

Vasárnap délután 3 órakor: „Csárdáskirálynő". — 6 és 9 órakor: „Dalol a Volga".

Hétfőn délután 3 órakor: „Iglói diákok", este 6 és 9 órakor: „Dalol a Volga".

Kedden este 9 órakor: „Dalol a Volga".

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

A tüzifa részére az érdekeltek állandó fuvardijkedvezmény megállapitását kéri

Az a nagyarányu inség, amely egyes vidékeken a tüzifaellátás terén jelentkezett, arra inditotta több erdélyi város vezetőségét, sőt magát az államot is, hogy már most igyekezzék megoldani a jövő téli faellátás problémáját. Az egyes városok fakitermelőivel és nagy kereskedőivel folytatott eddigi tárgyalások azonban nem sok reménnyel biztatnak. Az eddig felmerült megoldási lehetőségek mindenike ugyanis valamilyen elhárithatatlan akadályba ütközik. A legkézenfekvőbbnek eddig az a megoldási módozat mutatkozott, hogy a fakereskedők még a nyár első felében lássák el magukat a következő téli idényre szükséges tüzifakészlettel és ebben a vasut is segitségükre lesz annyiban, hogy a beszállitáshoz szükséges kocsikat kellő mennyiségben rendelkezésükre bocsátja. Ezzel az megoldási tervvel egyidejüleg felmerültek azonban az akadályok is. A legelső és legkevésbé elháritható ilyen akadály az, hogy

a fakereskedőknek nem áll rendelkezésére olyan tőke, amelyet a fakészlet beszerzése céljából be kellene fektetniök.

De még ha volna is ekkora tőkéjük, azt a kamatkülönbözetet, amely a tőke ilyetén módon való hevertetése folytán felmerült, kénytelenek lennének a közönségre átháritani, miután a megengedett nyereség ezt a differenciát nem fedi. Másik akadálya ennek a megoldásnak az, hogy a fakereskedőknek nem áll rendelkezésére akkora férőhely, amelyen egy egész télre szükséges fakészletet be tudnának raktározni. Végül juliustól, ameddig a beszerzésnek meg kellene történnie, egészen télig a fa számottevő százalékban beszárad és veszit a sulyából. Ezt a sulyveszteséget sem a kereskedő, sem a fogyasztó nem viselheti. Ez zel és az összes eddig felmerült megoldási lehetőségekkel szemben szakkörökben felmerült egy olyan terv, amelyet ha az illetékesek: az állam és a vasut is támogatnának, a tüzifaellátás kérdésének minden nehézségét el lehetne háritani. Tudni kell ugyanis, hogy amig az ország egyes részeiben, különböző okokból, nagyarányu fahiány van, fás vidékeken bővében vannak a tüzelőanyagnak. Első pillanatra egyszerünek és kézenfekvőnek látszik a megoldás: a fában szükölködő vidékek kereskedői szerezzék be szükségleteiket azokról a vidékekről, ahol bővében vannak a tüzelőnek. Ennek azonban igen nehéz akadálya a fuvardij, amely ugy megdrágitja a fát, hogy azt sem a kereskedő, sem a fogyasztó nem birja el. Az egyetlen megoldási lehetőség az volna, hogy

a vasut adjon fuvardijkedvezményt, ugy nevezett refakciát azoknak a szállitmányoknak, amelyekről hitelt érdemlőleg meg lehet állapitani és ellenőrizni, hogy közintézmények, vagy a fogyasztóközönség ellátására fognak szolgálni.

Az államnak éppen ugy érdeke, hogy egyes közintézmények faellátása fenn ne akadjon, mint az, hogy a fogyasztóközönség se marad egy jon tüzelőanyag nélkül.

Életbelépett a CFR. tehergépkocsiszállitás uj rendje

A CFR tehergépkocsiszállitásának uj rendje május elsejével életbelépett és ez a következő:

A CFR jelenleg Erdélyben a következő országutakon járatja saját tehergépkocsijait: Ploesti, Brassó, Segesvár, Marosvásárhely, Kolozsvár utvonalon, Nagyszeben, Gyulafehérvár, Torda, Kolozsvár utvonalon, Arad, Radna, Soborsin, Dobra, Déva, Szászsebes vonalon, Arad, Kisjenő, Szalonta, Nagyvárad vonalon és végül Nagyvárad, Csucsa, Kolozsvár vonalon.

A CFR ezeken a járatokon május elsejétől kezdve ujfajta szállitó-leveleket honositott meg, amelyek a CFR tehergépkocsikon való mindennemü szállitásra alkalmasak. Ezeknek a szállitóleveleknek a segitségével a feladók vagy maguk fizetik az áru szállitási költségeit, vagy a cimzettre háritják azt át, azonkivül az utánvételes csomag- és áru-szállitást is ezekkel a szállitó-levelekkel oldják meg.

A szállitólevelek eredeti és másodlati példányai 8 lei pénzügyi, 2 lei repülő- és 0.25 statisztikai bélyeggel bélyegzendők fel. Az átvételi értesitésre és az átvételi elismervényre 3 lei pénzügyi és 2 lei repülőbélyeget kell alkalmazni.

A CFR tehergépkocsikon való szállitás dijszabása egységes: 5 lei minden megtett tonna-kilométer után. A terjedelmes csomagok szállitási dija kétszeres. A szállitási dij kiszámitásánál a csomagok sulyát tiz kilóra egészitik ki. Az 50 banin alul levő töredéket a feladó javára elmellőzik, mig az 50 banin felül levő töredékeket egy leire egészitik ki. A legkisebb szállitási dij 15 lei, a legkisebb sulyegység 10 kgr., a legkisebb számitandó távolság 10 kilométer.

Ha a csomagot a feladó lakásától kell elszállitani, vagy a cimzett lakásán kell átadni, a CFR gyüjtési, illetve szétosztási dijat szed, amely a következő: 10—50 kgr. után 20 lei, 51—100 kgr. 25 lei, 101—200 kgr. 30 lei, 201—300 kgr. 45 lei, 301—400 kgr. 60 lei, 401—500 kgr. 75 lei, 501—600 kgr. 85 lei, 601—700 kgr. 95 lei, 701—800 kgr. 105 lei, 801—900 kgr. 110 lei, 901—1000 kgr. 115 lei.

Uj könyveket kell láttamoztatniok a devizaügyletekkel foglalkozó vállalatoknak

A külkereskedelmi minisztérium közli a meghatalmazott pénzintézetekkel, valamint mindazon ipari és kereskedelmi vállalatokkal, amelyek devizákkal ügyleteket bonyolitanak le, hogy a következő könyveket kötelesek vezetni:

1. Az importör cégek részére szükséges devizák kimutatása.

2. A devizaigénylések könyve.

3. Az exportból átvett devizák kimutatása.

Ezeknek a könyveknek formája és vonalozása azonos azon könyvekével, amelyeket régebben a Banca Nationala kért. Az emlitett könyveket láttamozásra 15 napon belül be kell mutatni a külkereskedelmi minisztériumban. (Bucuresti, Str. Manu No. 21.) Azon bankok, kereskedelmi és ipari vállalatok, amelyek jelenleg még a Banca Nationala által láttamozott könyvekkel rendelkeznek, ezekben folytathatják a bejegyzéseket s miután azok megteltek, kötelesek az uj könyvekkel láttamozás végett a külkereskedelmi minisztérium fizetés-szabályozó igazgatóságánál jelentkezni.

= A RENDKIVÜLI NEMZETVÉDELMI ADÓRA VONATKOZÓ BEJELENTÉS. Az aradi kereskedelmi és iparkamara felhivja az érdekeltek figyelmét arra a körülményre, hogy f. hó 15-ikén lejár a rendkivüli nemzetvédelmi adóra vonatkozó bejelentések határideje.

— Kétmilliárd lei értékü hus fogyott az elmult évben. Bucuresti. A husfogyasztás értéke az elmult esztendőben 2 milliárd lei volt. A különböző korlátozó intézkedések következtében a husfogyasztás idén jelentős mértékben csökkenni fog.

KAMARA SZINHÁZ

MÁJUS 10-ÉN, PÉNTEKEN
este 9 órai kezdettel a brassó—marosvásárhelyi szintársulat vendégjátéka a
KAMARA SZINHÁZBAN

Dalol a Volga

látványos nagyoperett. Elsőrangu szereposztás! Eredeti diszletek, saját zenekar! Jegyelővét a Kamara Szinháznál.

Sürgős áremelést kérnek az aradi sütőiparosok

Az aradi sütőiparosok a város vezetőségéhez beadványal fordultak, amelyben a kenyérárak felemelését kérték. A pékek arra hivatkoznak, hogy a május 1-én életbelépett hatósági árak megállapitása a sütőipari szakma meghallgatása nélkül történt, holott a többi árak szabályozásánál az érdekelt szakmák megkérdezése után döntöttek. Csak igy történhetett — panaszolják — hogy amig a 4-es lisztet 11 lejről 11.25 lejre emelték, a kenyér ára változatlanul 12 lei maradt, de egyben azt is megengedték, hogy a malmok a liszt hivatalos árához a zsák árát és a szállitási költséget külön hozzászámithassák. Tudvalevő, hogy az egészségügyi törvény szerint lisztet csakis papirzsákban lehet forgalomba hozni. Egy 50 kg. ürtartalmu zsák 20 lei, ami azt jelenti, hogy a liszt kg.-ként 40 banival drágul. A papirzsák másodszor fel nem használható, illetve a molnár vissza nem váltja s a pék csak viszonteladónak adja el, aki egy kg. papirzsákért mindössze 4 leit fizet. Ezért a pékek azt kérik, hogy a város a papirzsák árát a hivatalos ár megállapitásánál ezután vegye figyelembe, a jelenlegi árakat pedig sürgősen vegye felülvizsgálat alá. A sütőiparosok mindjárt közlik is, hogy kilónként 1.50 lejes áremelésre tartanak igényt s a 4-es lisztből készült kenyér árát 13.50, az 5-ös lisztből sütött kenyér árát 12.50, a 6-os kenyérét pedig 10 leire kérik felemelni a jelenlegi 12, 11 -s 8.50 leies árak helyett, viszont változatlan maradna a 7-es kenyér 7 leies ára. A város vezetősége még nem döntött, hogy a beadványt milyen véleményezéssel terjeszti a helytartóság elé.

— Intézkedés az élelmiszer- és kőolajhiány megszüntetésére. Bucuresti. Miután bizonyos élelmiszerekben hiány mutatkozik a piacokon, a nemzetgazdasági minisztérium és a közellátási hivatalok intézkedéseket foganatositanak ennek megszüntetésére. Petróleumot is küldenek mindazokra a vidékekre, ahol abban hiány mutatkozik.

= Hogyan rendezhetők el a kincstárral szemben fennálló peres tartozások? Az állam, közhatóságok és magánosok között fennálló követelések, illetve tartozások elrendezésére vonatkozóan a pénzügyminiszter részletes utasitást küldött a pénzügyigazgatóságoknak. Eszerint a kincstárral szemben fennálló azon tartozások elrendezésénél, melyek per tárgyát képezték, nem a megterhelés évét kell szem előtt tartani, hanem azt a költségvetési évet, melyben a biróí határozat jogerőre emelkedett. Ugyanez a szempont nyer alkalmazást a kincstárral szemben fennálló követelésekre is, amennyiben ezek per tárgyát képezték. Amennyiben a per során a kérdéses összeget a felperes időközben készpénzben befizette, a jogerős itélet alapján az összeget a kincstárból visszakérheti.

— Május 15-ig kell beadni a nőtlenségi adóvallomásokat. A pénzügyminisztérium közlése szerint május 15-én jár le a nőtlenségi adó kivetésére szolgáló adatok bevallásának határideje. Ugyancsak május 15-ig kell benyujtani a mezőgazdasági és házingatlanok jelzálogterhelvel kapcsolatban igénybevehető adókedvezményeket, valamint a szuprakvóta-adó csökkentése iránti kéréseket.

= A növényolaj uj hivatalos ára megjelent a Monitorul Oficial május 4-iki számában. Eszerint a napraforgómagból készült ételolaj ára Baltiban és az ország minden más helységében a fővároson kivül 48 lei literenként loco gyár, 49 lei a nagybani és 51 lei a kiskereskedelmi forgalomban, mig Bucurestiben 52 lei ab gyár, 53 lei a nagybani és 55 lei a kiskereskedelmi forgalomban. A hivatalos árhoz csak a számlabélyeget lehet hozzáütni, mig azok az eladók, akik más városból szerzik be az ételolajat, felszámithatják a szállitási költségeket is. A községi előljárságok ezeknek az áraknak a figyelembevételével helyi maximális árakat állapithatnak meg az ételolajra.

A Magyar Népközösség pünkösdi hangversenye a Kulturpalotában

kiváló szereplők közreműködésével. Belépési igazolványok a kerületi vezetőknél és a központi irodában szombat estig átvehetők. Kezdete vasárnap d. u. 6 órakor.

A mexikói kormány nem hajlandó döntőbíróság elé vinni a kisajátított petróleumforrások ügyét

Washington. (Rador.) A mexikói kormány jegyzéket intézett az Egyesült Államok kormányához és határozottan visszautasította az Egyesült Államok ama kérését, hogy az amerikai petróleumtársaságoktól kisajátított területek ügyét utalják döntőbíróság elé. A két év óta huzódó nézeteltérést a „Sinclair" amerikai petróleumtársasággal kötött egyezmény alapján remélik elrendezni.

Különben a mexikói nemzetgazdasági minisztérium közleményt adott ki, amelyben rámutatt arra a körülményre, hogy a kisajátitás óta határozottan emelkedett a petróleumvidékek termelése. Az 1939. évben 6.819.953 köbméternyi kőolajat termeltek, ami 1930. óta a legnagyobb teljesitmény. Kivitelre ez esztendőben 3.134.533 köbméter került, ami szintén rekordmennyiség.

Rádióműsor

— *Romániai időszámítás.* —

Magyarnyelvű hirek

8.30: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 21 m. röv. hull.). 18.30: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), 18.50: Pozsony (298.8 m.). 19.50: Radio-România (364.5 m.) 20: Radio-Toulouse (228.6 m.) és Marseille Provence (400.5 m.), 20: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.), 20.55: Róma II, (244.3 m.) és Róma RII (221.15 m.). 22.15: London National (261.1 m.) és GSA (49.59 m. röv. hull.) GRX (30.96 m. röv. hull.), 23.15: Reichsender Böhmen (269.5 m. és 31 m. röv. hull.). Pozsony (298.8 m.). 23.45: Belgrád (437.3 m. és 49.2 m. röv. hull.). 23.45: Nice PTT (253.2 m.) és Marseille Provence (400.5 m.) 23.50: Besztercebánya (765.3 m.).

SZERDA, MÁJUS 8.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés. vizállásjelentés. háztartási és orvosi tanácsok. 12.10 Lemezek. 12.50: A könnyü zene énekeseinek lemezei. 13.20: Időjelzés, müvészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: A rádiózenekar. 14: Hirek. 14.20: A zene folytatása. 15: Különféle közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés. időjárásjelentés. 19.02: Müvészeti krónika. 19.17: Lemezek. 19.50: Hirek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Em. Bucuta előadása a tengerről. 20.20: Ravel keringője lemezekről. 20.35: Közvetités a Román Operából. Bizet: Carmen. Négyfelvonásos opera. 21.30: Hirek. 22.30: Hirek. sportközlemények. 23.20: Hirek külföldre franciául, németül, olaszul és angolul.

Budapest I. 7.40: Ébresztő. torna, hirek. közlemények, hanglemezek. étrend. 11: Hirek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Ilniczky László szalonzenekara játszik. 13.40: Hirek. 14.20: Időjelzés. időjárás és vizállásjelentés. 14.30: Melles Béla zenekara. 15.30: Hirek. 17.15: Gyermekversek. 17.45: Időjelzés. időjárásjelentés. hirek. 18.15: Hires olasz szerenádok a Budai Mandolin Zenekar előadásában. 19.25: Farkas Béla cigányzenekara. 20.15: Hirek. 20.25: Zenei részletek az Angoramacska cimü operettből. 21.40: Közvetités Szegedről. A Szegedi Egyetemi énekkar hangversenye. 22.40: Hirek. időjárásjelentés. 23.10: Pertis Jenő és cigányzenekara muzsikál. 24: Hirek német. olasz, angol és francia nyelven. 0.20: Filmdalok. táncés jazzszámok hanglemezről.

Budapest II. 18.55: Schumann: Karnevál. Zongoraszóló. Hanglemezről. 19.45: Pesti sakk-arszlánok. Vécsey Zoltán dr. előadása. 20.25: Olasz nyelvoktatás. 21: Hirek. 21.25: A rádió szalonzenekara. 22.35: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Népdalok. 13.45: Rádiózenekar. 15: Lemezek. 18.45: Csevegés. 19.05: Rádiózenekar. 20.40: Lemezek. 21: Opera.

CSÜTÖRTÖK. MÁJUS 9

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés. vizállásjelentés. háztartási és orvosi tanácsok. 12.10 Francia operett-lemezek. 12.50: Könnyü zene lemezeken. 13.20: Időjelzés, müvészeti. kulturális és sportközlemények. 13.30: A bécsi Kreutzer-együttes. Mia Petala énekszámaival. 14: Hirek. 14.20: Lemezek. 15: Különféle közlemények.

Radio-Romania. 19: Időjelzés. időjárásjelentés. 19.02: Tudományos krónika. 19.17: A Poltronieri négyes lemezei. 19.50: Hirek magyarul.

Bucuresti, Radio-Romania. 20: Sergiu Ionescu elő adása egy száz évvel ezelőtt élt román festőről. 20.15: Petre Munteanu. Eminescu-dalokat énekel. 20.35: Em. Ciomag ismerteti a szimfónikus hangverseny müsorát. 20.45: Hirek 21: A Filarmonica szimfónikus zenekar hangversenye. 22: Hirek. sportközlemények. 22.20: A zene folytatása. 22.50: Könnyü zene lemezeken. 23.45: Hirek külföldre franciául. németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.45: Ébresztő. torna. hirek. közlemények. hanglemezek. étrend. 11: Hirek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: Hanglemezek. 13.40: Hirek. 14.20: Időjelzés. időjárásjelentés, vizállásjelentés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hirek. 17.15: Ruszin előadás. 17.45: Időjelzés, időjárásjelentés. hirek. 18.45: Lakatos Vince és Lakatos Gyula cigányzenekara. 19.45: Szőlészeti és borászati időszerü tanácsadó. 20.15: Hirek. 20.25: Schubert négykezes zongoraművei. 21: Hogyan kezdték? Schöpflin Aladár előadása. 21.25: Az orfeumtól a hangosfilmig. Tarka egybeállitás. 22.40: Hirek. időjárásjelentés. 23.10: Budapesti Hangverseny Zenekar. 24: Hirek német. olasz. angol és francia nyelven. 0.25: Sárközi Gyula cigányzenekara muzsikál. Orbán Sándor énekel.

Budapest II. 17.15: Filmdalok és jazzszámok hanglemezről. 19.15: Angol nyelvoktatás. 19.45: K. Vakots Margit énekel zongorakisérettel. 21: Hirek, ügetőversenyeredmények 21.25: Utazás egy középkori városban. Batizi László dr. előadása. 21.55: Petri Endre és B. Fehér Miklós zongora-hegedü szonátákat ad elő. 22.35: Időjárásjelentés.

Belgrád. 13: Lemezek. 13.45: Rádiózenekar. 15: Népdalok. 19.30: Lemezek. 20.40: Vidámság. 21.40: Hangverseny. 23: Niemecsek-Slatinnégyes.

PÉNTEK. MÁJUS 10.

Bucuresti, Radio-Romania. 12: Időjelzés. vizállásjelentés. háztartási és orvosi tanácsok. 12.10 Indulók és himnuszok lemezeken. 12.25: Grigoras Dinicu zenekara. 13.20: Időjelzés, vizállásjelentés. müvészeti, kulturális és sportközlemények. 13.30: Victor Predescu zenekara. 14: Hirek. 14.20: A zene folytatása. Alexandru Grozuta énekével. 15: Különféle közlemények. 19: Időjelzés. időjárásjelentés. 19.02: Katonazene lemezeken. 19.55: N. Iorga professzor előadása a május 10-iki ünnepségek jelentőségéről. Majd: a Carmen korálkorus. 20.45: Hirek. 21: A rádió zenekara. Serban Tassian énekszámaival. 22.10: Hirek. sportközlemények. 22.30: Román zene lemezeken. 23.45: Hirek külföldre franciául. németül, angolul és olaszul.

Budapest I. 7.40: Ébresztő, torna, hirek. közlemények, hanglemezek. étrend. 11: Hirek. 11.20: és 11.45: Felolvasás. 13.10: H. Veőreös Julia zongorázik. 13.40: Hirek. 13.55: Vándorné. Szathmáry Aranka énekel zongorakisérettel. 14.20: Időjelzés. időjárás és vizálásjelentés. 14.30: Rácz Zsiga cigányzenekara. 15.30: Hirek. 17.15: Diákfélóra. 17.45: Időjelzés. időjárás jelentés. hirek. 18.45: Országos Postászenekar hangv. 19.45: Gyermekheti üzenet. 19.50: Közvetités a külön tudakozóból. 20.05: Liszt: IX. magyar rapszódia hanglemezről. 20.15: Hirek. 20.30: Az Operaház előadásának közvetitése. Manon Lescaut. I. felvonás után: Külügyi negyedóra. A II. felvonás után: Hirek. időjárásjelentés. 24: Hirek német. olasz. angol és francia nyelven. 0.20: Bura Sándor cigányzenekara muzsikál.

Budapest II. 19.50: Lovászi Ferenc cigányzenekara. 20.30: Gyorsirótanfolyam. 21: Hirek. 21.25: Repedt csupor. Bözödy György elbeszélése. 21.50: Magyar és külföldi tánclemezek. 22.45: Időjárásjelentés. 22.50: A rádió szalonzenekara.

Belgrád. 13: Népdalok. 13.45: Lemezek. 15: Karének. 18.45: Népdalok. 19.20: Tánczene. 20.40: Népies zene. 22.10: Nuri-Razics Bahrija énekesnő. 21.40: Rádiózenekar. 23: Laczkovich János dr. orgonál. 23.30: Lemezek.

APRÓHIRDETÉSEK

A 69094. számu. 1938 julius 18-án megjelent miniszteri rendelet alapján az apróhirdetések ára a következő módon állapittatott meg: **Alkalmazást keresők, elveszett, eltünt egyének, vagy tárgyak hirdetése, fürdő és gyógyhely hirdetések szavankint 1 leu. Egyéb apróhirdetés szavankint 2 lei.** A fenti rendelet értelmében az apróhirdetések ára előre fizetendő

OKTATÁS

Elsőrendü német és francia órákat ad **öreg nevelőnő. Cim a kiadóban.** 2309

ALKALMAZÁST NYER

4 középiskolát végzett fiut keresünk azonnali belépésre, laboratórium részére. Cim a kiadóban. 2311

Perfekt, fiatal szakácsnőt keresek. Bul. Carol 56., I., ajtó 4.

Jólfőző mindenest éves bizonyitvánnyal 15-ére keresek. Str. Cosbuc 34. Jelentkezés délelőtt 7—9-ig. délután 2—6-ig. 2303

VÉTEL - ELADÁS

Szallagfürészt, kisméretüt. megvételre keres Juhász gépgyár, Arad. Str. Abatorului. 2304

MÁV, 8-as. végig golyós cséplőszekrény **kitünő karban. teljes felszereléssel eladó. Aster-malom. Galsa.** 2307

LAKÁS

Kertrenyiló. kétszobás lakás mellékhelyiségekkel kiadó. Str. Popa Gheorghe 3. 2310

ÜZLET

Egy **jómenetelü fűszerüzlet** a főtéren **eladó, vagy kiadó. Cim a kiadóban.** 2305

INGATLAN

INGATLANOK eladásának és vételének közvetitése minden árfokozatban. KÖLCSÖNÖK elsőhelyi betáblázásra. HATSCHEK ingatlanforgalmi iroda. Arad Bul Carol 46 (Lakás ugyanott) Telefon: 26—95. 1505

KÜLÖNFÉLÉK

Harisnya szemfelszedést és stoppolást legolcsóbban készit harisnyakötöde Str. Moise Nicoară 1. 2195

I. Haas

uj ingatlanforgalmi iroda. Bul. Dragalina 9.

KERES megbizói részére 8—15 holdas földbirtokot. esetleg 2-3 tagban. **Magán- és bérházakat!**

AJÁNL: házakat eladásra 300.000 leitől felfelé és telkeket 30.0000 leitől 300.000 leiig

Méltányos közvetitési dij! 2306

Keleti és belföldi perzsaszőnyegek. dióhálók **modern ebédlő. kombinált szobák**, recamierek. varrógépek. amerikai íróasztal írógépek **Pianino. rövid keresztHuros zongora és rövid zongora**, Stingl-gyártmány, olcsón eladó. Veszünk teljes lakásberendezést. ékszereket. **Zálogkölcsönt közvetitünk a temesvári zálogházba. előleget adunk. olcsón bosszabbitunk Tempo bizományi üzlet Fischer Eliz-palota**

Legujabb jelentéseink:

Washington és a Szentszék közbelépése várható a Földközi-tengeri helyzet ügyében

Róma. A földközitengeri feszültség kérdése tekintetében komoly közbenjárás várható Washington és a Szentszék utján. Ennek ellenére Olaszországban a tengeri előkészületek teljes mértékben folynak tovább.

Washington Sumner Welles amerikai államtitkár nyilatkozott a sajtó képviselőinek és hangsulyozta, hogy Roosevelt elnök nem kapott semmiféle üzenetet XII. Pius pápától. Az erre vonatkozó hiradások nem fedik a valóságot.

Földközi-tengeri konfliktus esetén Portugaliában telepedik le a pápai udvar

Vatikánváros. Maglione biboros államtitkár és Portugália megbizottja kedden délelőtt aláirta a Szentszék és Portugália között létre jött konkordátumot, amely rendezi a világ különböző részein levő portugál missziók működését is. Ennek a konkordátumnak sürgős aláirásából arra következtetnek, hogy a Földközi-tengeri béke felborulása esetén a pápai udvar talán Portugáliában kiván ideiglenesen elhelyezkedni.

Zürich. Svájci diplomáciai körökben nagy szenzációt keltett a baseli National Zeitung római tudósitójának cikke, melyben Olaszország belpolitikai helyzetéről ad érdekes képet. A lap szerint XII. Pius pápa Portugáliába költözik, ha a Földközi-tengeren konfliktus robbana ki. A svájci lap azt állitja, hogy ezt az értesülését teljesen megbizható helyről szerezte és hangoztatja, hogy a Vatikán egyre fokozódó érdeklődéssel kiséri az olasz kormány állásfoglalását a háboru kérdésében.

Cáfolatok Chamberlain és Reynaud állitólagos telefonbeszélgetése körül,

— amelyen a Földközi-tengeri akció terveit beszélték volna meg

Páris. (Rador.) A kedd reggeli német lapok egy állitólagos telefonbeszélgetésről hoznak részleteket, amely április 30-án este 22 óra 10 perckor folyt volna le az angol és a francia miniszterelnök között és

amelyen egy Földközi-tengeri akció terveit beszélték meg.

A Havas-ügynökség hivatalos forrás meghatalmazása alapján jelenti, hogy teljesen valótlan kitalálásról van szó, mert ez a telefonbeszélgetés soha nem történt meg. A német propaganda tevékenységéről van szó, amely a szövetségesekre háritja azokat a szándékokat, amelyeket Berlinben terveznek.

Berlin. (Rador.) A német lapok tegnapi számukban hireket közöltek arról, hogy április 30-án este 10 óra 10 perckor Paul Reynaud francia miniszterelnök telefonbeszélgetést folytatott Neville Chamberlain angol miniszterelnökkel. A beszélgetés során Reynaud közölte Chamberlainnal, hogy Weygand tábornok értesitette arról, hogy május 15-ére készen áll a kapott parancs végrehajtására. Chamberlain azt válaszolta, hogy az előkészületekre több időt használnak fel, mint amennyire szükség van. A két miniszterelnök ezután Törökország sürgős kérelmével foglalkozott, mire Chamberlain azt kérte, hogy az előkészületeket fejezzék be.

London. (Rador.) A berlini lapok azon hiradása, amely az április 30-án Chamberlain és Reynaud között lefolyt telefonbeszélgetésre vonatkozik, illetékes angol körök kijelentése szerint, teljesen valótlan és nem egyéb a kitalálásnál.

Ujabb repülőtámadást intéztek Norvégiában az angol hadoszlopok ellen a németek

Berlin. (Rador.) A német hadvezetőség harctéri jelentése a következőket tartalmazza: Narviknál a helyzet változatlan. Német repülőgépek megtámadták az angol hadoszlopokat, bombákat dobtak rájuk és gépfegyverrel lőtték őket. A támadás következtében a hadoszlopok szétszóródtak. Egy Sunderland-tipusu cirkáló bombatalálat következtében a narviki öbölben elsüllyedt. A német buvárhajó vadászflottilla a Skagerrakban elsüllyesztett egy ellenséges tengeralattjárót. Angol repülőgépek megkisérelték a német öböl átrepülését, de a német vadászrepülők két angol gépet lelőttek. A nyugati hadszintérről semmi jelentenivaló nincsen.

A norvégek elérték a Narvikot a svéd határral összekötő vasutvonalat

London. (Rador.) A Reuter-ügynökség jelenti: A Narvik körüli harapofógót a szövetségesek mind rendszeresebben épitik ki. A norvég haderők elérték észak felől azt a vasutvonalat, amely Narvikot összeköti a svéd határral. Svéd forrásból származó jelentés szerint a németek számos repülőgépet küldenek észak felé.

Páris. (Rador.) A Havas hirszolgálati iroda a norvégiai hadihelyzetet a következőképen jellemzi: Röros és Stören környékén a norvég csapatok továbbra is tartják állásaikat, az ellenség számbeli fölénye ellenére. Egy ellenséges motorizált osztag érkezett Namsosba.

Narvik vidékén a hadmüveletek rendszeresen folynak.

London. (Rador.) Kedden reggel megerősitették azt a hirt, hogy azokat a francia csapatokat, amelyek résztvettek a norvégiai harcokban, vasárnap reggel behajózták a Skócia csapatszállitó hajóra.

Stockholm. (Rador.) A Havas-ügynökség jelenti: A svéd megfigyelők megállapitása szerint nagy hiba volt, hogy a szövetségesek és a norvég haderők közötti egységet nem lehetett megfelelő módon helyreállitani.

Rendkivüli felhatalmazást kaptak a török katonai hatóságok

Ankara. (Rador.) A török nemzetgyülés javaslatot fogadott el, amely kivételes körülmények között szélesebbkörü hatalommal ruházza fel az arra kijelölt katonai hatóságokat. A javaslat értelmében lefoglalhatják a köz- és magánvagyont és igénybevehetik a magánosok munkaerejét. A javaslat részletezi azokat a feltételeket, amelyek fennforgása esetén általános vagy részleges ostromállapot hirdethető ki és megállapitja, hogy a katonai intézkedések milyen módon hajthatók végre. Azokon a területeken amelyekre az ostromállapotot kihirdették, a katonai hatóságok veszik át a hatalom gyakorlását.

Beszüntették a holland hadseregben a szabadságolásokat

Hága. A holland kormány a mai nappal a nemzetközi helyzetre való tekintettel minden katonai szabadságolást beszüntetett.

Sürgetik Amerika támogatását a szövetségesek számára

Chicago. (Rador.) A Daily News vezércikket közöl és abban hangoztatja, hogy az Egyesült-Államoknak elsőrendü érdeke a szövetségesek támogatása. Minél nagyobb arányban segitik a szövetségeseket szállitásokkal és hitelekkel és minél nagyobb mértékben járulnak hozzá a blokádhoz, annál kisebb a valószinüsége, hogy az Egyesült-Államok a háboruba keveredjen.

Megkezdődött az olvadás a botteni öbölben

Stockholm. (Rador.) Az idei nehéz tél elmultával, amelyhez hasonló az utóbbi hetven évben nem volt, a Botteni-öbölben megkezdődött a jég olvadása. Azt hiszik, hogy a parti hajózás rövidesen megindulhat Svédország és Finnország között. Ezzel együtt

lehetőség nyilik arra, hogy ujból meginduljon a svédországi Lulea kikötőből a svédországi vasérc szállitása.

Hitler birodalmi vezér és Gusztáv svéd király közötti levélváltás hirét svéd politikai körökben megnyugvással vették tudomásul.

A levélváltásban ugyanis Svédország semlegességének ujabb megerősitését látják.

A svéd külügyminiszterium részéről az esemény kapcsán közölték Svédországnak azt a szándékát, hogy a lehetőséghez képest megőrzi semlegességét. Német részről viszont határozott kifejezést adtak annak a kivánságnak, hogy tiszteletben fogják tartani Svédország függetlenségét és semlegességét.

LAPZÁRTA:

(Rador-jelentések)

HELSINKI. Egy német vizirepülőgép kényszerleszállást hajtott végre svéd felségvizeken. A legénységet internálták és a gépet lefoglalták.

*

ANKARA. Az angol kormány meghivására a török képviselőház taglainak és az ankarai török ujságiróknak egyik csoportja tegnap este utazott el Londonba.

*

PÁRIS. Reynaud miniszterelnök kedden kihallgatáson fogadta Petain marsallt. Franciaország madridi nagykövetét.

*

BRÜSSZEL. A szocialista szenátorok egy csoportja elhatározta hogy a szenátus titkos ülésének összehivását kérik a nemkivánatos idegenek ügyében.

*

LONDON. Lansbury, az ismert pacifista vezér ma este elhunyt.

Nyomatott Aradon, az ARADI NYOMDAVÁLLALAT rotációs-gépén